M O R A V S K Á V Y S O K Á Š K O L A O L O M O U C

Ústav ekonomiky a řízení podniku

Rozbor hospodaření a financování příspěvkové organizace zřizované územním samosprávným celkem
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Václav Meca
Vedoucí práce: doc. Ing. Jarmila Duháček Šebestová, Ph.D.

Olomouc 2021

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použil.
Tištěná verze textu práce je shodná s textem práce na CD nosiči a elektronickou verzí vloženou do studijního systému IS/STAG.

V Olomouci dne 20.3.2021 ..…….…….

vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji své vedoucí bakalářské práce paní doc. Ing. Jarmile Duháček Šebestové, Ph.D., za odborné vedení, ochotu, odborné rady i čas při zpracování této práce. Dále děkuji Bc. Jarmile Šíblové, ředitelce Centra sociálních služeb pro seniory Pohoda, p. o., za poskytnutí potřebných materiálů a rad.

OBSAH

ÚVOD 7

1 NEZISKOVÉ ORGANIZACE A JEJICH POSTAVENÍ V EKONOMICE 9

1.1 Rozdělení neziskových organizací 10

1.2 Příspěvkové organizace 11

1.3 Účetnictví příspěvkových organizací 13

2 ZDROJE FINANCOVÁNÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ÚSC 16

2.1 Struktura příjmové stránky příspěvkové organizace 17

2.1.1 Prostředky z hlavní činnosti 17

2.1.2 Prostředky z doplňkové činnosti 17

2.1.3 Příspěvek na provoz od zřizovatele 18

2.1.4 Fondy 18

2.1.5 Dary 18

2.1.6 Transfery 19

2.1.7 Půjčky a úvěry 19

2.2 Hospodaření příspěvkové organizace ÚSC 20

2.2.1 Hospodaření s majetkem 20

2.2.2 Investiční fond 20

2.2.3 Rezervní fond 21

2.2.4 Fond kulturních a sociálních potřeb 21

2.2.5 Fond odměn 22

2.3 Finanční analýza v podmínkách příspěvkové organizace 23

2.3.1 Metody finanční analýzy 23

2.4 Finanční analýza příspěvkové organizace 24

2.4.1 Horizontální analýza 24

2.4.2 Vertikální analýza 25

2.4.3 Ukazatele likvidity 25

2.4.4 Ukazatele autarkie 27

2.4.5 Ukazatel rentability 27

2.4.6 Ukazatel míry pokrytí ztráty z HČ ziskem z DČ 27

2.4.7 Ukazatel aktivity 28

2.4.8 Ukazatel investičního rozvoje/útlumu 29
2.4.9 Ukazatele produktivity 30
3 HODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ PO ZŘIZOVANÉ ÚSC 31
3.1 Charakteristika „Centra sociálních služeb pro seniory Pohoda, p.o.“ 31
3.1.1 Poskytované služby 31
3.1.2 Personální zajištění 34
3.2 Finanční analýza vybrané příspěvkové organizace 35
3.2.1 Analýza majetkové struktury 36
3.2.2 Horizontální analýza 37
3.2.3 Vertikální analýza 41
3.2.4 Ukazatele likvidity 46
3.2.5 Ukazatele autarkie 47
3.2.6 Ukazatele rentability 47
3.2.7 Ukazatele míry pokrytí ztráty z HČ ziskem z DČ 48
3.2.8 Ukazatele aktivity 49
3.2.9 Ukazatele investičního rozvoje/útlumu 50
3.2.10 Ukazatele produktivity 51
4 ZÁVĚREČNÉ SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ 53
4.1 Shrnutí výsledků analýzy vybrané příspěvkové organizace 53
4.2 Doporučení pro zlepšení hospodaření organizace 54
4.2.1 Snížení nákladů na spotřebu materiálu 54
4.2.2 Snížení nákladů na spotřebu energie 54
4.2.3 Dodávky služeb 55
4.2.4 Hlavní a vedlejší činnost 55
ZÁVĚR 57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 58
SEZNAM OSTATNÍCH ZDROJŮ 61
SEZNAM ZKRATEK 62
SEZNAM TABULEK 63
SEZNAM OBRÁZKŮ 65

SEZNAM PŘÍLOH..... 66

ANOTACE 69

ÚVOD

V této bakalářské práci se budu věnovat problematice hospodaření a financování příspěvkové organizace zřizované územním samosprávným celkem. Příspěvkové organizace jsou subjekty, které svou činnost nevykonávají za účelem dosažení zisku, ale zajišťují velkou část veřejných služeb, u kterých ziskový sektor selhává za minimální úplatu. Svou činností se snaží o zkvalitnění života občanů, kteří berou jejich poskytované služby jako samozřejmost a vůbec netuší, jak náročné je zabezpečit jejich chod a financování. V dnešní době se s příspěvkovými organizacemi můžeme setkat v sociálních službách, kultuře, zdravotnictví, školství a v jiných oblastech.

Cílem této práce je popis a vysvětlení fungování příspěvkových organizací, jejich financování a hospodaření. Praktická část práce je zaměřena na konkrétní příspěvkovou organizaci poskytující sociální služby, jejíž zřizovatelem je územní samosprávný celek. Na základě analýzy zjistit, kde má organizace problémy, kde naopak vyniká a také navrhnout možná řešení jejich problémů.

Práce je rozdělena do dvou částí. První část je teoretická, kde jsou za použití odborné literatury a jiných zdrojů prohloubeny poznatky o neziskových organizací jako takových, jejich rozdělení, charakteristika a účetnictví. Dále jsou v teoretické části popsány konkrétně příspěvkové organizace, jejich rozdělení, hospodaření, struktura příjmové stránky, financování a analýza.

Praktická část je již zaměřena na konkrétní vybranou příspěvkovou organizaci. Je zde popsána její charakteristika, historie, současnost, poskytované služby a personální zabezpečení. Po představení vybrané příspěvkové organizace následuje její samotná finanční analýza. Nejprve se zabýváme analýzou majetkové struktury, kde jsou popsána aktiva organizace. Jako další je provedena horizontální a vertikální analýza aktiv a pasiv organizace. Dále je provedena vertikální analýza nákladů a výnosů, ukazatele likvidity, ukazatele autarkie, ukazatele rentability, ukazatele míry pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti, ukazatele aktivity, ukazatele investičního rozvoje/útlumu a ukazatele produktivity.

Na základě hodnocení finanční analýzy je v závěru praktické části této bakalářské práce uvedeno celkové zhodnocení hospodaření příspěvkové organizace a poté jsou popsány návrhy a doporučení, které by mohly vést ke zlepšení hospodaření příspěvkové organizace.

V závěru bakalářské práce jsou uvedeny seznamy zdrojů, obrázků, tabulek a grafů, které jsou v práci použity.

1 NEZISKOVÉ ORGANIZACE A JEJICH POSTAVENÍ V EKONOMICE

V české literatuře věnované ekonomii nenajdeme jednoznačně definovanou charakteristiku neziskových organizací. Pro další výklad budeme vycházet z definice uvedené v zákoně č. 586/1992 Sb. o dani z příjmu § 18, odstavec 7, kde je uvedeno, že jde o organizace charakteru právnické osoby, které nebyly zřízeny nebo založeny za účelem podnikání. [1]

„Švédský ekonom Victor A. Pestoff používá pro znázornění rozdělení národního hospodářství čtyři sektory plochy trojúhelníku, do kterého jsou postupně zakreslovány základní bloky, které následně vytváří ony čtyři sektory. Výhodou tohoto uspořádání je mimo jiné i to, že se z konečné podoby trojúhelníku dají vyčíst základní charakteristiky organizací, které v jednotlivých sektorech působí. Dále uváděný rozklad dílčích ploch a jejich umístění do trojúhelníku má symbolický význam. Velikost ploch může být kvantifikována jen při zajištění dostupnosti potřebných statistických údajů (např. prostřednictvím podílu jednotlivých sektorů na HDP, celkové zaměstnanosti apod.).“ [2]

Obrázek č. 1: **Pestoffův trojúhelník**

Zdroj: REKTOŘÍK [2010]

[1] Srov. Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu ve znění pozdějších předpisů.

[2] REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení.* s. 14.

Z obrázku č. 1 je jasně vidět rozdělení do čtyř sektorů: ziskový soukromý, neziskový veřejný, neziskový soukromý a neziskový sektor domácností. Další výhodou tohoto uspořádání je možnost vyčíst základní charakteristiky organizací, které v jednotlivých sektorech působí. [3]

1.1 Rozdělení neziskových organizací

Neziskové organizace lze rozdělit podle různých kritérií. Níže si popíšeme rozdělení, které popisuje Rektořík (2010).

A) Kritérium zakladatele

Podle kritéria zakladatele můžeme neziskové organizace rozdělit na:

- organizace založené veřejnou správou, tj. státní správou (ministerstvo, ústřední úřad státní správy), nebo samosprávou (obec, magistrát, kraj), z uvedeného důvodů se proto některé z nich nazývají *veřejnoprávní organizace,*
- organizace založené soukromou fyzickou nebo právnickou osobou (mohou zakládat organizaci i společně), nazývané *soukromoprávní organizace,*
- organizace, jež vznikly jako *veřejnoprávní instituce* – výkon účelu veřejné služby je dán jako povinnost ze zákona (příkladně *veřejná vysoká škola*).

B) Kritérium financování

Podle kritéria financování se člení neziskové organizace na:

- organizace financovány *zcela z veřejných rozpočtů* (organizační složky státu a územních celků),
- organizace financovány zčásti z veřejných rozpočtů – na příspěvek mají legislativní nárok (příspěvkové organizace, vybrané spolky, církve a náboženské společnosti a politické strany a politická hnutí),
- organizace financovány z různých zdrojů (dary, sbírky, sponzoring, granty, vlastní činnost),
- organizace financované především z výsledků realizace svého poslání.

C) Kritérium charakteristiky realizovaných činností (oborové členění)

Ve vtahu k uvedeným skutečnostem lze neziskové organizace charakterizovat znaky:

- **společnými pro všechny typy neziskových organizací:**

[3] Srov. REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. s. 16.

- jsou právnickými osobami s výjimkou organizačních složek,
- nejsou založeny za účelem podnikání,
- nejsou založeny za účelem produkce zisku,
- uspokojují konkrétní potřeby občanů a komunit
- mohou, ale nemusí být financovány z veřejných rozpočtů,
    - **společnými jen pro soukromé neziskové organizace:**
- mají ze zákona povolenou svoji autonomii ve vztahu k vnějšímu okolí,
- členství v těchto organizacích je realizováno výhradně na principu dobrovolnosti (s výjimkou některých profesních komor),
- vytváří většinou neformální struktury sympatizantů, ale vždy v rámci legislativy, podle které byly založeny a podle které realizují svoji činnost.[4]

Další rozdělení neziskových organizací popisuje Takáčová (2010).

- **státní neziskové organizace:**
- organizační složky státu,
- územní samosprávné celky,
- příspěvkové organizace,
- státní fondy.
    - **nestátní neziskové organizace** - tj. organizace, které nebyly založeny státem, územními samosprávnými celky, ale jejich vznik je legislativně upraven zvláštními právními předpisy:
- církevní organizace,
- občanská sdružení,
- obecně prospěšné služby,
- nadace, nadační fondy. [5]

1.2 Příspěvkové organizace

Příspěvkové organizace jsou součástí neziskové sféry. Prostřednictvím příspěvkových organizací zabezpečují Česká republika a územní samosprávné celky plnění některých svých povinností. Příspěvkové organizace se nepodílí na tvorbě hrubého domácího produktu,

[4] Srov. REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. s. 39-41.

[5] Srov. TAKÁČOVÁ, Hana. *Účetnictví neziskových organizací*. s. 6.

ale naopak z něj čerpají prostředky formou dotací a příspěvků, které slouží k pokrytí jejich potřeb.

Příspěvkové organizace působí především v oblasti vědy a výzkumu, zdravotnictví, sociální péče, školství, kultury, obrany a bezpečnosti a v dalších oblastech.[6]

Příspěvkové organizace můžeme rozdělit na státní příspěvkové organizace zřizované organizačními složkami státu (ministerstvy a ostatními ústředními orgány) a příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky (kraji, obcemi, městy). Každá z těchto organizací se řídí jinými rozpočtovými pravidly. Státní příspěvkové organizace se řídí ustanovením zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech ve znění pozdějších předpisů a příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky ustanovením zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů.[7]

Státní příspěvkové organizace zřizované organizačními složkami státu

Příspěvková organizace státu je právnickou osobou zřízenou některým z ústředních orgánů státní správy, podle zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a zákona č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky. O vzniku nové příspěvkové organizace vydá zřizovatel zřizovací listinu se zákonným obsahem podle zákona a podá oznámení o vzniku do Ústředního věstníku ČR.

Po založení vydá příspěvková organizace svůj statut, který musí být schválen zřizovatelem, jako další vydá organizační řád, pravidla hospodaření, odpisový řád, pravidla pro oběh účetních dokladů a další vnitřní předpisy které jsou vyžadovány příslušnými zákony a ustanoveními. [8]

Příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky

„Příspěvkové organizace územních samosprávných celků (dále jen ÚSC) zřizuje kraj, nebo obec podle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (dále

[6] Srov. PODHORSKÝ, Josef, a SVOBODOVÁ, Jaroslav. *Účetnictví příspěvkových organizací*. s. 12.

[7] NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví státní správy a samosprávy.* s. 133.

[8] Srov. REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. s. 58.

jen zákon) § 27 -§37 pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu.“ [9]

To znamená, že příspěvková organizace je právnickou osobou, u které vydá zřizovatel zřizovací listinu o vzniku se zákonným obsahem, s vymezením hlavního účelu, předmětem činnosti, jmenováním statutárních orgánů, způsob, jakým vystupují jménem organizace a vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který bude příspěvkové organizaci předán do správy k jejímu užívání. Vznik, zrušení či jakákoliv změna ve zřizovací listině musí být zveřejněna v Ústředním věstníku. Příspěvková organizace musí být také zapsána v obchodním rejstříku. Příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky, které získala vlastní činností (pro kterou byla zřízena) a s peněžními prostředky získanými z rozpočtu svého zřizovatele.[10]

Výše jsme si popsali základní rozdělení neziskového sektoru a dále jsme se věnovali rozdělení příspěvkových organizací. V další části bakalářské práce si popíšeme financování a hospodaření příspěvkové organizace zřizované územním samosprávným celkem.

1.3 Účetnictví příspěvkových organizací

Základní úlohou účetnictví je poskytovat pravdivé a spolehlivé informace o finanční situaci účetní jednotky, hospodaření, stavu závazků a majetku za určité sledované období. Základními rysy účetnictví jsou úplnost, nepřetržitost, uspořádanost, uzavřenost a systémovost.[11]

Příspěvkové organizace patři mezi vybrané účetní jednotky, které jsou povinny dodržovat České účetní standardy č. 701 až č. 710, dále se pak tyto organizace musí při sestavování účetní závěrky řídit vyhláškou č. 410/2009 Sb., která vymezuje obsah účetních výkazů. [12]

[9] REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. s. 58.

[10] Srov. REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. s. 59.

[11] Srov. NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví příspěvkových organizací*. s. 10.

[12] Srov. MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla. *Praktický průvodce účtováním příspěvkových organizací: sbírka souvztažností a praktické příklady*. s. 5.

Aby účetní jednotka dosáhla věrného a poctivého obrazu účetnictví, musí se řídit účetními zásadami, které zajišťují průkaznost, správnost a úplnost těchto údajů.[13]

- **zásada účetní jednotky** – se řídí skutečností, že veškeré účetní jevy se vztahují k určité účetní jednotce, ta musí být uvedena v záhlaví u všech účetních knih a účetních výkazů. V rámci účetní jednotky je samozřejmě možné vytvořit vnitřní účetní systém na jednotlivá střediska, avšak veškeré účetní vztahy a výsledky se vykáží k jedné účetní jednotce jako celek,
- **zásada neomezené doby trvání účetní jednotky** – tato zásada vychází z předpokladu neomezené doby trvání účetní jednotky. Při měření účetních výsledků se předpokládá určitá doba, po kterou bude účetní jednotka provozovat svou činnost,
- **zásada periodicity zjišťování hospodářského výsledku a finanční situace** – tato zásad bezprostředně souvisí se zásadou neomezené doby trvání účetní jednotky. Pro sledování účetnictví a zjišťování hospodářského výsledku musí být vymezeno účetní období. Díky tomuto období má zřizovatel možnost sledovat hospodaření organizace, ale také má možnost porovnávat údaje mezi jednotlivými obdobími,
- **zásada oceňování v historických cenách** – předpokládá oceňování majetku v pořizovacích cenách, které byly vynaloženy v okamžiku pořízení včetně nákladů souvisejících s pořízením. Toto oceňování nebere v úvahu inflaci,
- **zásada konzistence mezi účetními obdobími** – vychází z předpokladu, že mezi účetními obdobími účetní jednotka nemění způsoby účtování, oceňování majetku a způsoby vykazování. Pouze za tohoto předpokladu lze správně srovnávat jednotlivá účetní období,
- **zásada měření pomocí peněžní jednotky** – předmětem účetnictví účetní jednotky by měli být pouze ty činnosti, které jsou měřitelné v penězích,
- **zásada objektivity účetních informací** – nám stanoví, že údaje v účetních výkazech jsou pravdivé, ověřitelné a nezaujaté,

[13] Srov. MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech*. s. 27.

- **moment realizace** – vychází z toho, že momentem realizace účetního výkonu je moment poskytnutí služby nebo vyskladnění výkonů. [14]

[14] Srov. NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví příspěvkových organizací*. s. 11.

2 ZDROJE FINANCOVÁNÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ÚSC

Příspěvková organizace (PO) hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností (hlavní a doplňková činnost) a s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele. Dále také využívá prostředky svých fondů, přijaté dary od fyzických i právnických osob jak z tuzemska, tak i ze zahraničí. Zřizovatel má možnost nařídit odvod z rozpočtu a volné peněžní prostředky z doplňkové činnosti odebrat, tento odvod z rozpočtu v průběhu roku by měl nařídit jen ze závažných objektivních příčin. (obrázek č.2). [15]

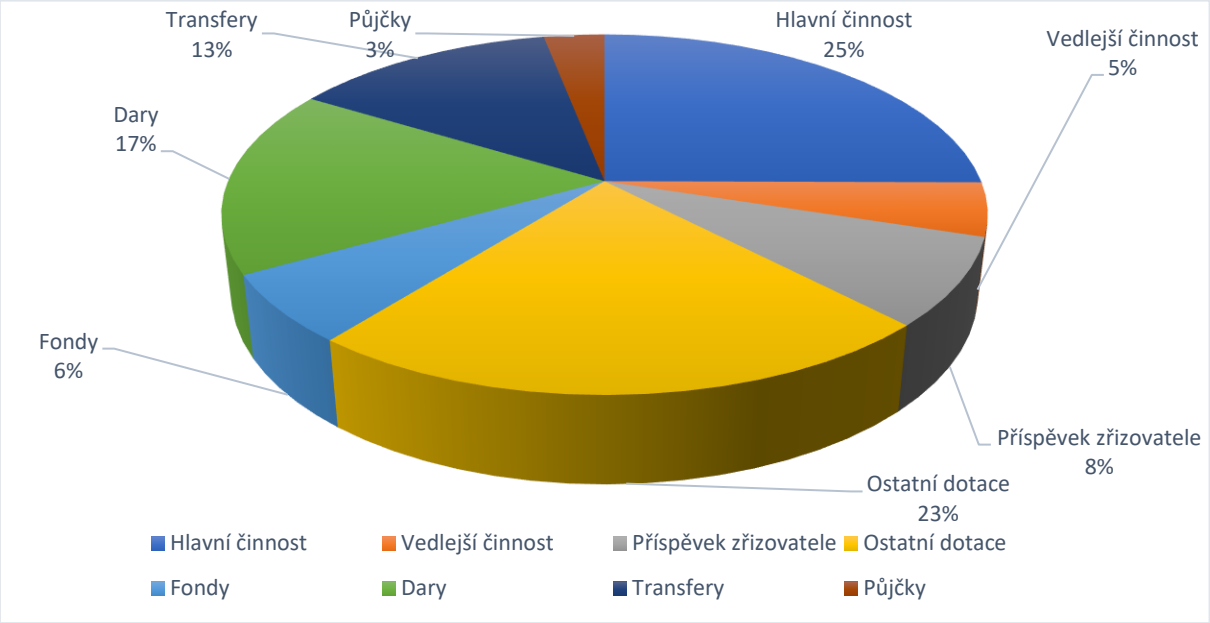

Obrázek č. 2: **Příklad základního členění příjmů PO**

Zdroj: vlastní zpracování

„Příspěvková organizace (PO) použije výnosy z doplňkové činnosti přednostně pro pokrytí výdajů hlavních činností, pokud zřizovatel neschválí jinak.“ (obrázek č.3) [16]

[15] Srov. MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. s. 36.

[16] Tamtéž, s. 22.

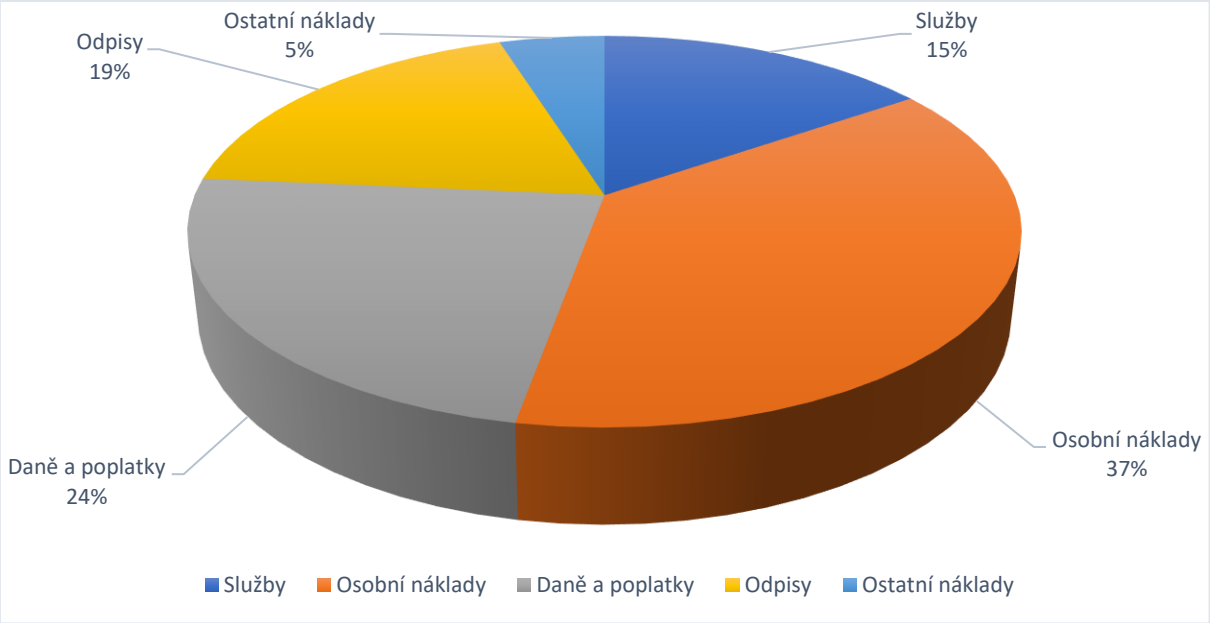

Obrázek č. 3: **Příklad základního členění výdajů PO**

Zdroj: vlastní zpracování

Dále se budeme zabývat hlouběji strukturou příjmové stránky, která je brána jako zdroj financování potřeb organizace.

2.1 Struktura příjmové stránky příspěvkové organizace

2.1.1 Prostředky z hlavní činnosti

Jedná se o peněžní prostředky získané z činnosti, pro kterou byla organizace zřízena. Příjmy, které ze své činnosti dosahují zůstávají v organizaci k financování a pokrytí svých výdajů. Vzhledem k tomu, že zabezpečují veřejné statky na neziskovém principu, příjmy z hlavní činnosti nedokáží pokrýt jejich náklady, a tudíž nejsou finančně soběstačné. Z tohoto důvodu dostávají příspěvkové organizace finanční prostředky ve formě příspěvku z rozpočtu svého zřizovatele.[17]

2.1.2 Prostředky z doplňkové činnosti

Zřizovatel má pravomoc příspěvkové organizaci vymezit ve zřizovací listině i možnost vykonávat kromě hlavní činnosti (neziskové) i jiné činnosti (doplňkové), tyto činnosti však musí být uvedeny ve zřizovací listině, kde musí být vymezen jejich obsah a rozsah. Měla by to být pouze činnost doplňková k činnosti hlavní. U této doplňkové činnosti musí být vedeno

[17] Srov. PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. s. 288.

oddělené účetnictví od účetnictví hlavní činnosti a pokud má mít tato činnost význam, neměla by být ztrátová. [18]

2.1.3 Příspěvek na provoz od zřizovatele

„Podle ustanovení § 28 odst. 4 citovaného zákona zřizovatel poskytuje příspěvek na provoz své příspěvkové organizaci zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejích potřeb. Blíže tento zákon nastavení závazných ukazatelů neupravuje a ani v jiných právních předpisech nejsou stanovena žádná pravidla pro stanovování závazných ukazatelů pro příspěvkové organizace zřízené obcí, krajem nebo dobrovolným svazkem obcí. ***Záleží tedy jenom na zřizovateli, jaké závazné ukazatele a jaký objem finančních prostředků své příspěvkové organizaci určí.*****“**[19]

2.1.4 Fondy

Příspěvkové organizace zřizované ÚSC vytváří fondy na základě zákonů o rozpočtových pravidel, které upravují jejich tvorbu, čerpání a řeší použití těchto fondů k chodu organizace. PO vytváří fond investiční a fond kulturních a sociálních potřeb. Tyto peněžní fondy musí být vždy kryty peněžním bankovním účtem a jsou účelově vázány v rámci zdrojů organizace. Zůstatky těchto fondů se po skončení účetního období převádějí do období následujícího. Další fondy, které může příspěvková organizace vytvářet, jsou fondy z výsledku hospodaření. Jsou to rezervní fond a fond odměn. Tyto fondy se tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření organizace. Tento případ nastává tehdy, jsou-li celkové výnosy organizace větší než její celkové náklady. Příděl do fondu ze zlepšeného výsledku hospodaření schvaluje zřizovatel.[20]

2.1.5 Dary

Příspěvkové organizace se při přijímání a poskytování darů řídí především zákonem č. 250/2000 Sb., a ustanoveními uvedenými ve své zřizovací listině. Organizace může pro zřizovatele do jeho vlastnictví přijímat dary v peněžní i věcné podobě. Dary může přijímat jak od fyzických, tak od právnických osob na základě darovací smlouvy. Darovací smlouva

[18] Srov. PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. s. 66-67.

[19] Účetní portál. *Příspěvek zřizovatele příspěvkové organizaci 2015* [online]

[20] Srov. OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. s. 20-21.

musí být uzavřena mezi dárcem a organizací zastoupenou statutárním orgánem. Jestliže není uzavřena darovací smlouva v písemné podobě, je nutno prokazatelným způsobem doložit přijetí daru (příjmový pokladní doklad). Věci movité se ocení cenou v místě a čase obvyklou. Věci nemovité ocení soudní znalec. Nabyté dary může organizace dle svých směrnic odepisovat. Vstupní cena daru slouží i pro účely daně darovací. Ve zřizovací listině může být stanoveno, že organizace je povinna svého zřizovatele informovat o nabytých darech. Tato informace obsahuje výši daru, identifikaci dárce, typ daru a účel daru. Finanční dary jsou zdrojem rezervního fondu. Příspěvková organizace není oprávněna poskytovat dary jiným subjektům. Výjimkou jsou dary svým zaměstnancům a jiným osobám z fondu kulturních a sociálních potřeb. [21]

2.1.6 Transfery

„Transfer – poskytnutí peněžních prostředků z veřejných rozpočtů i přijetí peněžních prostředků veřejnými rozpočty, včetně prostředků ze zahraničí. Z rozpočtů ÚSC, ze státních fondů s výjimkou daní, poplatků a jiných podobných dávek, a to bez ohledu na účel jejich poskytnutí. Transfery obsahují dotace, granty, příspěvky, subvence, dávky, nenávratné finanční výpomoci, podpory či peněžité dary. Za transfer se nepovažují dotace zřizovatele určené na pořízení dlouhodobého majetku jím zřizované příspěvkové organizaci.“ [22]

2.1.7 Půjčky a úvěry

Smlouvy o půjčce nebo úvěru nemůže příspěvková organizace uzavírat bez předchozího písemného souhlasu zřizovatele. Jedná-li se o zaměstnanecké půjčky z fondu kulturních a sociálních potřeb není souhlas zřizovatele potřeba. Další forma půjčky, kterou může příspěvková organizace získat, je návratná finanční výpomoc od svého zřizovatele, která slouží k dočasnému pokrytí potřeb organizace. [23]

[21] Srov. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

[22] OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. s. 51.

[23] Srov. MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKŮPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2018-2019*. s. 240.

2.2 Hospodaření příspěvkové organizace ÚSC

Hospodaření příspěvkové organizace se skládá z peněžních prostředků získaných z hlavní činnosti a z peněžních prostředků přijatých ze státního rozpočtu. Další položky rozpočtu tvoří fondy organizace, prostředky získané z jiné činnosti, peněžité dary od fyzických a právnických osob a peněžní prostředky poskytnuté ze zahraničí.[24]

2.2.1 Hospodaření s majetkem

Dle zákona č. 250/2000 Sb. odst. 4 všeobecně platí, že *„Příspěvková organizace nabývá majetek pro svého zřizovatele, nestanoví-li tento zákon jinak. Zřizovatel může stanovit, ve kterých případech je k nabytí takového majetku třeba jeho předchozí písemný souhlas.“*[25]

U majetku musíme rozlišit, zda se jedná o svěřený majetek a majetek. Majetek jako takový, se považuje za majetek, který příspěvková organizace získá pro svého zřizovatele. Svěřený majetek je majetek, který vlastní zřizovatel a předá ho k hospodaření své příspěvkové organizace, která ho použije k zajištění své hlavní činnosti uvedené ve zřizovací listině. Vlastníkem majetku, který nabývá sama příspěvková organizace je zřizovatel, ale všechny úkony, které souvisí s nabytím majetku (smlouva), realizuje příspěvková organizace sama. Zda bude organizace hospodařit se svěřeným majetkem zřizovatele, nebo nabyde některý majetek do svého vlastnictví rozhoduje zřizovatel.[26]

2.2.2 Investiční fond

„Investiční fond vytváří příspěvková organizace k financování svých investičních potřeb. Jeho zdrojem jsou:

- *odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku prováděné podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu,*
- *investiční dotace z rozpočtu zřizovatele,*
- *investiční příspěvky ze státních fondů,*
- *výnosy z prodeje hmotného investičního majetku, jestliže to zřizovatel podle svého rozhodnutí připustí,*

[24] Srov. PODHORSKÝ, Josef a Jaroslava SVOBODOVÁ. *Účetnictví příspěvkových organizací 2003*. s. 13.

[25] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

[26] Srov. MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku 2011*. s. 54.

- *dary a příspěvky od jiných subjektů, jsou-li určené nebo použitelné k investičním účelům,*
- *převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem.*

Investiční fond příspěvkové organizace se používá:

- *k financování investičních výdajů, popř. investičních příspěvků,*
- *k úhradě investičních úvěrů nebo půjček,*
- *k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud takový odvod uložil,*
- *k posílení zdrojů určených na financování údržby a oprav nemovitého majetku ve vlastnictví zřizovatele, který příspěvková organizace používá pro svou činnost; takto použité prostředky se z investičního fondu převádějí do výnosů příspěvkové organizace.*

Ke krytí investičních potřeb lze se souhlasem zřizovatele použít též investičních úvěrů nebo půjček.“ [27]

2.2.3 Rezervní fond

Rezervní fond slouží k zainteresovanosti příspěvkové organizace k dosažení lepšího výsledku jejího hospodaření. Aby takového výsledku příspěvková organizace dosáhla musí její celkové výnosy převyšovat její celkové náklady. Rezervní fond je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace, výše a převod do rezervního fondu musí být po skončení roku schválen zřizovatelem a je snížen o převody do fondu odměn. Dalším zdrojem rezervního fondu mohou být také peněžní dary a prostředky převedené podle § 28 odst. 3. [28]

2.2.4 Fond kulturních a sociálních potřeb

„Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přídělem na vrub nákladů příspěvkové organizace z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů,

[27] SVOBODOVÁ, Jaroslava. *Abeceda účetnictví pro některé vybrané účetní jednotky: organizační složky státu, státní fondy, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, regionální rady regionů soudržnosti, příspěvkové organizace*. s. 210.

[28] Srov. tamtéž, s. 210.

popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci.“ [29]

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen v průběhu roku zálohovými platbami dle plánované výše, v souladu se schváleným rozpočtem. Skutečný základní příděl se vyúčtuje až v rámci účetní závěrky. Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen za účelem zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců v pracovním poměru k příspěvkové organizaci, žákům středních odborných učilišť a učilišť, interním vědeckým aspirantům, důchodcům, kteří při prvém odchodu do starobního nebo plného invalidního důchodu pracovali u příspěvkové organizace, případně rodinným příslušníkům zaměstnanců a jiným fyzickým nebo i právnickým osobám. Další příjmy, výše tvorby a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb se řídí vyhláškou Ministerstva financí.[30]

2.2.5 Fond odměn

Zlepšený výsledek hospodaření je výsledek předcházejícího účetního období, kdy byly výnosy organizace vyšší než její náklady a uhradí se případná ztráta z minulých let. Jako první se rozhoduje o přídělu do fondu odměn. Ze zlepšeného výsledku hospodaření může být do fondu odměn přiděleno nejvýše 80 %, ale zároveň 80 % stanoveného nebo přípustného objemu prostředků na platy. Minimální výš přídělu do fondu není stanovena. Samotná tvorba fondu není povinná, je tedy zcela na zřizovateli, jakým způsobem rozhodne.[31]

Fondy jsou vlastním zdrojem krytí majetku účetní jednotky. [32]

Výše jsme si popsali financování a hospodaření příspěvkové organizace z teoretického hlediska. V další části bakalářské práce je popsána teoreticky finanční analýza v podmínkách příspěvkové organizace.

---

[29] SVOBODOVÁ, Jaroslava. *Abeceda účetnictví pro některé vybrané účetní jednotky: organizační složky státu, státní fondy, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, regionální rady regionů soudržnosti, příspěvkové organizace*. s. 246.

[30] Srov. tamtéž, s. 246.

[31] Srov. MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKŮPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2018-2019*. s. 276.

[32] Srov. MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech*. s. 184.

2.3 Finanční analýza v podmínkách příspěvkové organizace

Zdroje finanční analýzy

Základem finanční analýzy je získání dat, které tvoří základ pro kvalitní zpracování a dosažení relevantních výsledků. Základním zdrojem dat jsou účetní výkazy podniku – rozvaha, výkaz zisku a ztráty, přehled o peněžních tocích (cash flow), přehled o změnách vlastního kapitálu a příloha účetní závěrky. Dalším cenným zdrojem dat jsou výroční zprávy podniku. Informace můžeme rovněž získat od vrcholového vedení podniku, vedoucích pracovníků či auditorů, z firemních statistik, poptávky, odbytu či zaměstnanosti, ze statistik, z burzovního zpravodajství, z veřejných rejstříků, databáze firem, z komentářů odborného tisku či z nezávislých hodnocení a prognóz.[33]

2.3.1 Metody finanční analýzy

„K základním metodám, které se při finanční analýze využívají, patří zejména:

- ***Analýza stavových (absolutních) ukazatelů.*** *Jedná se o analýzu majetkové a finanční struktury; užitečným nástrojem je analýza trendů (horizontální analýza) a procentní rozbor jednotlivých dílčích položek rozvahy (vertikální analýza).*
- ***Analýza tokových ukazatelů.*** *Týká se především analýzy výnosů, nákladů, zisku a cash flow; opět je vhodné využití horizontální i vertikální analýzy.*
- ***Analýza rozdílových ukazatelů.*** *Nejvýraznějším ukazatelem je čistý pracovní kapitál.*
- ***Analýza poměrových ukazatelů.*** *Jde především o analýzu ukazatelů likvidity, rentability, aktivity, zadluženosti, produktivity, ukazatelů kapitálového trhu, analýzu ukazatelů na bázi cash flow a dalších*
- ***Analýza soustav ukazatelů.*** *Umožňují analyzovat vliv dílčích aspektů finanční situace na souhrnný ukazatel hodnocení.*
- ***Souhrnné ukazatele hospodaření.*** *Využití různých bankrotních a bonitních modelů pro souhrnné zhodnocení finančního zdraví podniku.*

[33] Srov. KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. s. 18.

Dále jsou k finanční analýze využívány složitější přístupy v podobě nejrůznějších matematicko-statistických metod.“ [34]

2.4 Finanční analýza příspěvkové organizace

Při hodnocení hospodaření a zpracování finanční analýzy neziskově orientovaných organizací, musíme vzít v potaz jejich charakteristiku a účel, kdy je jejich cílem především úspornost vynaložených nákladů k požadovaným výstupům. Nástroje finanční analýzy musí tato specifika respektovat, a ukazatele finanční analýzy je třeba posuzovat vzhledem k charakteru, cílům a poslání organizace. Proto je potřeba některé ukazatele finanční analýzy přizpůsobit těmto organizacím (např. posuzovat rentabilitu u doplňkové činnosti, ztrátovost u hlavní činnosti). Rovněž použití ukazatelů finanční analýzy pro srovnání s jinými organizacemi je velmi obtížné, neboť globální vyhodnocování je špatně dostupné.

U finanční analýzy těchto podniků by mělo být jasné rozhodnutí, které výstupy je potřeba z analýzy získat. Finanční analýza musí dodržet zásadu účelnosti, aplikovatelnosti a informační efektivnosti. Organizace si musí sama určit, které ukazatele jsou pro ni vhodné a mají pro ni vypovídající schopnost.[35]

2.4.1 Horizontální analýza

Díky této metodě můžeme sledovat změny hodnot jednotlivých položek účetních výkazů ve srovnání s předcházejícími obdobími, tj. vývoj v čase. Změny mohou být vyjádřeny několika způsoby:

- **Absolutně**, tj. jako rozdíl mezi hodnotami položky ve dvou po sobě následujících obdobích (tj. o kolik se hodnota zvýšila nebo snížila):

$$Ukazatel_{i+1} - Ukazatel_{i} \quad [1]$$

Kde *i* je označení období (např. rok).

[34] KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. s. 65.

[35] Srov. OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. s. 111.

- **V procentech** – jako podíl absolutní změny na zvolené základně, zpravidla hodnotě minulého období (tj. o kolik procent se hodnota ukazatele zvýšila ve srovnání s předchozím obdobím). [36]

$$Změna\ v\ \% = \frac{Ukazatel\ i+1 - Ukazatel\ i}{Ukazatel\ i} \times 100 \qquad [2]$$

Kde *i* je označení období (např. rok).

2.4.2 Vertikální analýza

Tato metoda slouží k určení výše podílu jedné položky na celku, např. jedné položky aktiv na celkovém objemu aktiv, jedné položky nákladů na celkovém objemu nákladů, popř. výnosů atd. Určuje tedy složení položek v jednom období.

$$Podíl\ položky\ P_i = \frac{B_i}{\sum B_i} \times 100 \qquad [3]$$

kde P_i je podíl *i*-té položky (v %),

B_i – velikost *i*-té položky,

$\sum B_i$ – souhrn položek (souhrnná položka),

i - pořadové číslo položky v intervalu 0 – *n* (kde *n* je počet položek). [37]

2.4.3 Ukazatele likvidity

Pro každou organizaci je zajištění likvidity jedním ze zásadních úkolů finančního řízení. Finanční analýza hodnotí pomocí ukazatelů likvidity stav zajištění úhrady závazků, zpravidla v časovém horizontu jednoho roku, stavem prostředků využitelných k úhradě. Jednotlivý autoři uvádějí různé interpretace a modifikace, které se liší účelem a použitím. [38]

[36] Srov. OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. s. 92.

[37] Srov. tamtéž, s. 93.

[38] Srov. tamtéž, s. 99.

Běžná likvidita

Ukazatel běžné likvidity je používán nejčastěji. Jsou zde využity všechny prostředky, které lze použít k úhradě svých závazků (všechny položky oběžných aktiv). Počítáme se všemi závazky splatnými do jednoho roku, tj. krátkodobé závazky. [39]

$$Běžná\ likvidita = \frac{Oběžná\ aktiva\ celkem}{Krátkodobé\ závazky} \quad [4]$$

Pohotová likvidita

Při výpočtu pohotové likvidity se z objemu oběžných aktiv odečítá nejméně likvidní položka, tj. zásoby (popř. i nedobytné pohledávky): [40]

$$Pohotová\ likvidita = \frac{Oběžný\ majetek + Ostatní\ aktiva - zásoby}{Krátkodobé\ závazky} \quad [5]$$

$$Pohotová\ likvidita = \frac{Finanční\ majetek + Krátkodobé\ pohledávky + Ostatní\ aktiva}{Krátkodobé\ závazky} \quad [6]$$

Peněžní (okamžitá) likvidita

Peněžní likvidita je považována za nejpřesnější a nejpřísnější ukazatel schopnosti uhrazovat závazky organizace. Měříme zde celý objem krátkodobého finančního majetku, tj. nejlikvidnějších aktiv a krátkodobých závazků: [41]

$$Peněžní\ likvidita = \frac{Krátkodobý\ finanční\ majetek}{Krátkodobé\ závazky} \quad [7]$$

[39] Srov. OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. s. 100.

[40] Srov. tamtéž, s. 102.

[41] Srov. tamtéž, s. 102.

2.4.4 Ukazatele autarkie

Jedná se o ukazatel typický pro municipální sféru. Ukazuje nám soběstačnost municipální firmy z hlediska pokrytí nákladů z hlavní činnosti z dosažených výnosů (zpravidla v procentech).

$$Autarkie = \frac{Výnosy\ z\ hlavní\ činnosti}{Náklady\ na\ hlavní\ činnost} \qquad (\text{v } \% = \times 100) \qquad [8]$$

Ukazatel by měl dosahovat hodnot vyšších než 1, což znamená, že výnosy jsou vyšší než náklady. [42]

2.4.5 Ukazatel rentability

Ukazatel rentability je u municipálních firem velmi diskutovaným problémem. Některé municipální firmy provozují mimo hlavní činnost, také činnost doplňkovou (hospodářskou). Cílem neziskových organizací z realizace hlavní činnosti není zisk, ale vyrovnaný hospodářský výsledek. Naopak u doplňkové činnosti je zisk základní podmínkou pro její realizaci. Hlavní činnost municipální firmy je převážně financována z rozpočtu (ÚSC) nebo z příspěvku zřizovatele (PO). Cílem doplňkové činnosti je tedy maximalizace zisku. Z toho důvodu je vhodné u obou činností využívat různé ukazatele – ukazatele autarkie u hlavní činnosti a ukazatele rentability u doplňkové činnosti. [43]

$$Rentabilita = \frac{Výstup\ (užitný\ efekt)}{Vložené\ (vynaložené) prostředky} \qquad [9]$$

2.4.6 Ukazatel míry pokrytí ztráty z HČ ziskem z DČ

Ukazatel vyjadřuje, jak velkou část ztráty z hlavní činnosti pokryl zisk z doplňkové činnosti, tj. v jaké míře je funkce doplňkové činnosti naplňována. Tento ukazatel lze použít jen u některých subjektů, které mimo hlavní činnost provozují rovněž činnost doplňkovou, a to jen v případě, kde je hospodářský výsledek z hlavní činnosti ztrátový. V opačném případě nemá smysl tento ukazatel aplikovat.[44]

$$Míra\ pokrytí\ ztráty\ z\ HČ\ ziskem\ z\ DČ = \frac{Hospodářský\ výsledek\ z\ DČ}{Hospodářský\ výsledek\ z\ HČ} \qquad (\text{v } \% = \times 100) \qquad [10]$$

[42] Srov. OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. s. 112.

[43] Srov. tamtéž, s. 112-113.

[44] Srov. tamtéž, s. 113.

2.4.7 Ukazatel aktivity

Pro finanční analýzu municipálních firem lze použít tyto ukazatele:

- obrat kapitálu,
- míru vázanosti stálých aktiv ve výnosech (rychlost obratu stálých aktiv),
- dobu obratu pohledávek,
- poměr doby obratu krátkodobých pohledávek a krátkodobých závazků,
- rychlost obratu zásob (pokud jsou významnou položkou).

Obrat kapitálu (rychlost obratu celkového kapitálu) vyjadřuje výkonost celkových zdrojů. Udává nám informace, jak velká část celkových zdrojů (celkových aktiv) se obrátí v ročních výnosech. Opačná hodnota pak ukazuje, za kolik účetních období by bylo možné z výnosů obnovit celý objem využívaných prostředků. [45]

$$Obrat\ kapitálu = \frac{Výnosy\ (celkem,hlavní\ činnost)}{Pasiva\ (vlastní\ kapitál\ a\ cizí\ zdroje)} \qquad [11]$$

Míra vázanosti stálých aktiv ve výnosech (doba obratu stálých aktiv) poskytuje podobně jako předchozí ukazatel informace o tom, jak velká část stálých aktiv se obrátí v ročních výnosech. Získáme informace o intenzitě, s jakou firma využívá svých aktiv. [46]

$$Míra\ vázanosti\ stálých\ aktiv\ ve\ výnosech = \frac{Stálá\ aktiva}{Výnosy\ (celkem\ z\ hlavní\ činnosti)} \qquad [12]$$

Výsledná hodnota nám udává počet let, za který by se objem stálých aktiv obrátil ve výnosu daného roku. Nižší hodnoty nám ukazují vyšší intenzitu využívání stálých aktiv.[47]

Doba obratu pohledávek je ukazatel, který nám udává počet dní, po které firma čeká na zaplacení svých pohledávek.

$$Doba\ obratu\ pohledávek = \frac{Pohledávky \times 360}{Výnosy\ (celkem\ z\ hlavní\ činnosti)} \qquad [13]$$

[45] Srov. OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. s. 114.

[46] Srov. KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. s. 119.

[47] Srov. OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. s. 114.

Cílem firmy je minimalizace tohoto ukazatele. Čím kratší doba, tím dříve jsou k dispozici peníze vázané v pohledávkách. [48]

Poměr doby obratu krátkodobých pohledávek a závazků doplňuje výpověď obou ukazatelů aktivity. Je dán poměrem obou.

$$Poměr\ doby\ obratu\ krátkodobých\ pohledávek\ a\ závazků = \frac{\frac{Pohledávky \times 360}{Výnosy}}{\frac{Závazky}{Provozní\ náklady}} \quad [14]$$

Z pohledu hospodaření firmy je ideální, aby byla doba obratu pohledávek nižší než doba obratu závazků. Ukazatel by měl dosahovat hodnot nižších než jedna. Čím nižší hodnota, tím lepší je situace. U tohoto ukazatele je vhodnější poměřovat závazky s provozními náklady. [49]

Rychlost obratu zásob ukazuje, kolikrát se každá položka zásob přemění v hotovost a je znovu naskladněna.

$$Rychlost\ obratu\ zásob = \frac{Náklady\ (z\ hlavní\ činnosti, celkem)}{Zásoby} \quad [15]$$

Tento ukazatel se využívá především u municipálních firem s vysokou hodnotou zásob ve vztahu k nákladům. Cílem je tento ukazatel maximalizovat. [50]

2.4.8 Ukazatel investičního rozvoje/útlumu

Jedná se o ukazatele, které charakterizují hospodaření s dlouhodobým majetkem. Zaměřují se na jeho opotřebení a podíl odpisů na financování dalších investičních aktivit. [51]

$$Koeficient\ opotřebení\ dlouhodobého\ majetku = \frac{Oprávky}{Dlouhodobá\ aktiva\ (v\ pořizovacích\ cenách)} \quad [16]$$

$$Míra\ investičního\ rozvoje = \frac{Investice\ celkem\ (brutto)}{Odpisy\ (popř. oprávky)} \quad [17]$$

Jak v podnikatelské sféře, tak v neziskové sféře musí firmy investovat do obnovy svého majetku, a do svého dalšího rozvoje. Firma musí neustále obnovovat zastaralé technologie a investovat do svého dalšího rozvoje. [52]

---

[48] Srov. OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. s. 114.

[49] Srov. tamtéž, s. 115.

[50] Srov. KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. s. 125.

[51] Srov. OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. s. 116.

[52] Srov. ŠPIČKA, Jindřich. *Finanční analýza organizace z pohledu zájmových skupin*. s. 117.

2.4.9 Ukazatele produktivity

Tyto ukazatele se zaměřují na výkonnost firmy. Představují objem výkonu a vynaložené pracovní síly (počet pracovníků, odpracovaná doba apod.). Vhodné ukazatele pro municipální firmy jsou:

$$Produktivita\ práce\ z\ přidané\ hodnoty = \frac{Přidaná\ hodnota}{Počet\ pracovníků\ (popř.počet\ hodin)} \quad [18]$$

Produktivita práce z přidané hodnoty poměřuje výkonnost podniku ve vtahu k zaměstnanci. Udává nám, jak velká přidaná hodnota připadá na jednoho zaměstnance.

$$Produktivita\ kapitálu\ z\ přidané\ hodnoty = \frac{Přidaná\ hodnota\ (účetní)}{Celkový\ kapitál} \quad [19]$$

Produktivita kapitálu udává produkční sílu kapitálu ve vztahu k přidané hodnotě municipální firmy. [53]

Výše byly popsány metody finanční analýzy v podmínkách příspěvkové organizace, které budou použity dále v praktické části této bakalářské práce.

[53] Srov. OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. s. 116.

3 HODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ PO ZŘIZOVANÉ ÚSC

3.1 Charakteristika „Centra sociálních služeb pro seniory Pohoda, p.o.“

Praktická část bakalářské práce bude zaměřena na konkrétní příspěvkovou organizaci, zřizovanou územním samosprávným celkem, která poskytuje sociální služby.

Organizace byla zřízena před více než dvaceti lety, do 31. 12. 2013 byla provozována pod názvem Domov Pohoda, příspěvková organizace a jejím zřizovatelem byl Moravskoslezský kraj. Od 1. 1. 2014 organizaci převzalo město Bruntál a změnilo název na Centrum sociálních služeb pro seniory Pohoda, příspěvková organizace. Hlavním účelem organizace je poskytování sociálních služeb podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Centrum sociálních služeb pro seniory Pohoda p. o. provozuje celkem pět sociálních služeb. Tři pobytové sociální služby, jednu terénní sociální službu a jednu ambulantní sociální službu.

3.1.1 Poskytované služby

- Domov pro seniory
- Domov pro osoby se zdravotním postižením
- Odlehčovací služba
- Pečovatelská služba
- Denní stacionář

Domov pro seniory

Posláním pobytové sociální služby domov pro seniory, dle § 49 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, je poskytování pomoci a podpory seniorům, kteří potřebují z důvodu snížené soběstačnosti a věku nepřetržitou pomoc druhých osob.

Cíle služby:

- podporovat seniory, aby byli co nejdéle soběstační a schopní
- zajišťovat bezpečí
- poskytovat kvalitní péči

- dělat vše pro to, aby byli senioři spokojeni a uspokojovat jejich potřeby
- snažit se, aby se senioři cítili jako doma
- zapojovat seniory do běžného života
- aktivizovat seniory a pomáhat jim při využívání běžných míst a veřejných služeb, dostupných seniorům v jejich přirozeném prostředí
- pomáhat seniorům aktivně využívat volný čas. [54]

Domov pro osoby se zdravotním postižením

Posláním pobytové sociální služby domov pro osoby se zdravotním postižením, dle § 48 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, je poskytovat osobám, které mají z důvodu zdravotního postižení sníženou soběstačnost, nepřetržitou 24hodinovou péči, pomáhat s rehabilitací, pomáhat s udržení samostatnosti, a vytvářet ideální podmínky pro jejich důstojný a spokojený život.

Cíle služby:

- udržovat a podporovat zdravotně postižené, aby byla zachována jejich soběstačnost a schopnosti co nejdéle
- zajišťovat bezpečí
- poskytovat kvalitní péči
- dělat vše pro to, aby byli uživatelé spokojeni a uspokojovat jejich potřeby
- snažit se, aby se uživatelé cítili jako doma
- zapojovat uživatele do běžného života
- aktivizovat uživatele a pomáhat jim při využívání běžných míst a veřejných služeb, dostupných seniorům v jejich přirozeném prostředí
- pomáhat uživatelům aktivně využívat volný čas. [55]

[54] Centrum sociální služeb pro seniory Pohoda, p. o., *domovy pro seniory* [online]. [cit. 20.03.2021]. Dostupné z: https://www.centrum-pohoda.cz/informace/domovy-pro-seniory/7

[55] Centrum sociální služeb pro seniory Pohoda, p. o., *domovy pro osoby se zdravotním postižením* [online]. [cit. 20.03.2021]. Dostupné z: https://www.centrum-pohoda.cz/informace/domovy-pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim/7

Odlehčovací služba

Posláním pobytové sociální služby odlehčovací služba, dle § 44 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, je poskytnutí potřebné pomoci lidem, kteří mají v péči v domácím prostředí seniory, nebo zdravotně postižené. Jedná se o dočasné převzetí péče o tyto osoby a poskytnutí času rodinným příslušníkům k řešení bezodkladných záležitostí, popřípadě odpočinku

Cíle služby:

- poskytnout pečujícím osobám časový prostor na vyřízení bezodkladných záležitostí, odpočinku
- zajišťovat bezpečí
- poskytovat kvalitní péči
- zjišťovat potřeby uživatelů a individuálně plánovat službu s cílem zachovat a rozvíjet jejich stávající schopnosti
- aktivizovat je dle možností a zájmů
- zajišťovat spokojenost s poskytovanými službami. [56]

Pečovatelská služba

Posláním této terénní sociální služby, dle § 40 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, je poskytování péče seniorům, zdravotně postiženým občanům, osobám, které z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu, chronického onemocnění či zdravotního postižení mají sníženou soběstačnost a neobejdou se bez pravidelné péče jiné osoby, nebo se ocitly v nepříznivé životní situaci, kterou nedokáží sami vyřešit a potřebují péči jiné osoby.

Cíle služby:

- udržení a podpora běžného způsobu života
- poskytovat kvalitní péči
- vytvoření příležitosti uplatňovat svou vlastní vůli
- možnost jednat na základě vlastních rozhodnutí, aby uživatel mohl být sám sebou a bylo mu umožněno prožít aktivní a důstojný život. [57]

[56] Centrum sociální služeb pro seniory Pohoda, p. o., *odlehčovací služby* [online]. [cit. 20.03.2021]. Dostupné z: https://www.centrum-pohoda.cz/informace/odlehcovaci-sluzby/8

[57] Centrum sociální služeb pro seniory Pohoda, p. o., *pečovatelská služba* [online]. [cit. 20.03.2021]. Dostupné z: https://www.centrum-pohoda.cz/informace/pecovatelska-sluzba/10

Denní stacionář

Posláním ambulantní sociální služby denní stacionář je dle § 46 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, poskytnutí ambulantní služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení a osobám s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Cíle služby:

- umožnit osobám se zdravotním postižením a seniorům trávit volný čas mimo domov, ve společnosti lidí s obdobným omezením
- prodloužit setrvání uživatelů v jejich domácím prostředí
- poskytovat individuální péči dle potřeb, přání a tužby uživatelů
- poskytovat kvalitní a bezpečnou péči
- rozvíjet schopnosti a dovednosti uživatelů, vedoucí k prodloužení jejich aktivního života. [58]

3.1.2 Personální zajištění

Příspěvková organizace zajišťuje pět sociálních služeb. V pobytové službě (domov pro seniory, domov pro osoby se zdravotním postižením, odlehčovací služba) má 122 uživatelů, v ambulantní službě (denní stacionář) 15 uživatelů a v terénní (pečovatelská služba) 200 uživatelů. Velkému objemu poskytovaných služeb odpovídá i personální zabezpečení chodu organizace viz obrázek č. 4.

[58] Centrum sociální služeb pro seniory Pohoda, p. o., *denní stacionář* [online]. [cit. 20.03.2021]. Dostupné z: https://www.centrum-pohoda.cz/informace/denni-stacionar/11

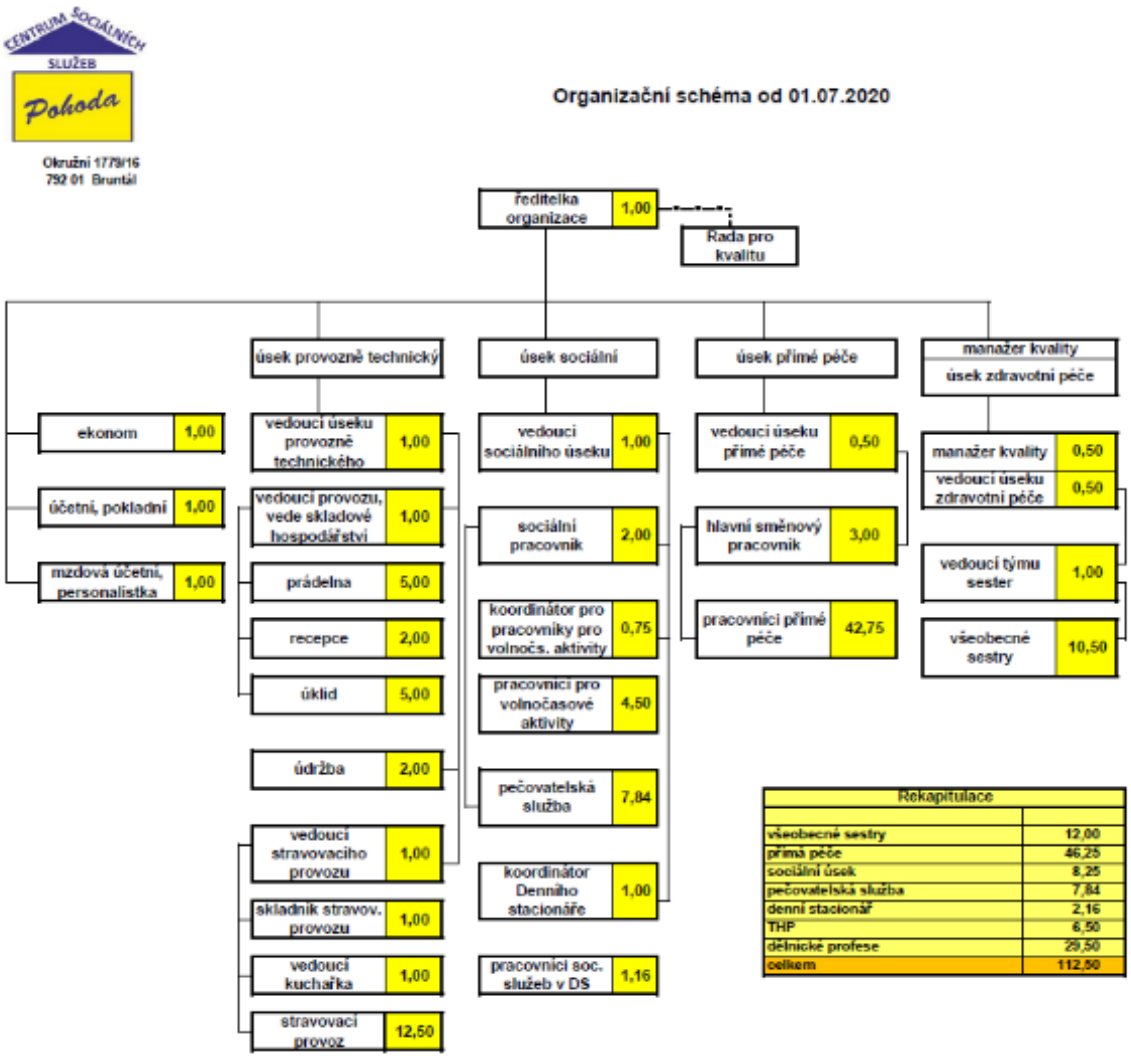

Obrázek č. 4: **Organizační schéma organizace**

Zdroj: Výroční zpráva organizace za rok 2020

3.2 Finanční analýza vybrané příspěvkové organizace

V této části bakalářské práce bude provedena finanční analýza vybrané příspěvkové organizace Centrum sociálních služeb pro seniory Pohoda, p. o.. Při zpracování finanční analýzy je využita metoda sběru dat ve formě analýzy obsahu, konkrétně obsahu účetních výkazů. Zdrojem dat analýzy budou účetní výkazy organizace a výroční zprávy. Analýza bude provedena z let 2016 až 2020. Nejprve bude provedena analýza majetkové struktury, horizontální a vertikální analýza, poté se zaměříme na poměrové ukazatele finanční analýzy.

3.2.1 Analýza majetkové struktury

Při zaměření na majetkovou strukturu organizace, můžeme sledovat stále rostoucí hodnotu dlouhodobého majetku. Organizace na každý rok sestavuje plán investičních akcí, které v daném roce realizuje. Vzhledem k tomu, že budovy a zařízení jsou přes 25let staré, a pomalu již končí jejich životnost, je nutné tento majetek každý rok pořizovat a obnovovat. V níže uvedené tabulce č. 1 můžeme vidět, že se jedná především o stavby a samostatné movité věci a soubory movitých věcí.

Co se týče struktury aktiv, tak největší podíl má dlouhodobý majetek, který představuje zhruba 85 %. Největší podíl představují stavby a samostatné movité věci a soubory movitých věcí. Zbývajících 15 % představují oběžná aktiva, u kterých převážnou většinu tvoří krátkodobý finanční majetek. Ostatní složky oběžných aktiv znamenají jen mizivé procento celkových aktiv. Jedná se o zásoby a krátkodobé pohledávky.

Tabulka č. 1: Majetková struktura organizace v letech 2016 – 2020 v tis. Kč

	2016	2017	2018	2019	2020
AKTIVA	86 287,23	86 804,36	90 433,33	89 702,27	89 824,83
Dlouhodobý majetek	72 878,29	73 698,38	75 400,22	76 057,11	77 052,70
DNM	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
DHM	72 878,29	73 698,38	75 400,22	76 057,11	77 052,70
- *pozemky*	1 284,10	1 284,10	1 284,10	1 284,10	1 284,10
- *kulturní předměty*	166,10	166,10	166,10	166,10	166,10
- *stavby*	68 790,73	69 818,25	69 552,37	70 521,86	70 626,98
- *sam. mov. věci a soubory mov. věcí*	2 637,36	2 429,93	2 612, 14	3 847,55	4 466,29
- *nedokončený DHM*	0,00	0,00	1 785,51	237,50	509,23
Oběžná aktiva	13 408,94	13 105,98	15 033,11	13 645,16	12 772,12
Zásoby	672,83	877,69	354,45	202,88	470,29
- *materiál na skladě*	662,26	868,24	333,33	199,60	455,36
- *zboží na skladě*	10,57	9,45	21,12	3,28	14,93
Krátkodobé pohledávky	3 056,22	3 509,16	3 841,15	3 066,14	3 957,25
- *odběratelé*	338,64	305,34	452,60	431,01	576,49

	2016	2017	2018	2019	2020
AKTIVA	86 287,23	86 804,36	90 433,33	89 702,27	89 824,83
- *krátkodobé poskytnuté zálohy*	2 466,33	2 474,24	2 661,63	2 367,87	2 462,14
- *pohledávky za zaměstnanci*	0,00	0,00	0,00	5,00	0,00
- *daň z přidané hodnoty*	8,97	82,05	367,62	156,12	252,29
- *dohadné účty aktivní*	90,00	558,43	300,24	0,00	646,70
- *ostatní krátkodobé pohledávky*	152,28	89,10	59,06	106,14	19,63
KFM – krátkodobý finanční majetek	9 679,88	8 719,13	10 837,52	10 376,14	8 344,59
- *jiné běžné účty*	1 188,51	1 764,39	2 271,55	2 412,00	2 803,20
- *běžný účet*	8 126,66	6 484,35	8 023,66	7 428,98	4 877,87
- *běžný účet FKSP*	300,99	410,03	472,27	460,76	578,73
- *ceniny*	0,26	0,04	0,73	1,00	0,97
- *pokladna*	63,45	60,32	69,31	73,40	83,82

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

3.2.2 Horizontální analýza

HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA AKTIV

Nejprve je provedena horizontální analýza aktiv, níže v grafu č. 1 můžeme vidět vývoj dlouhodobého majetku a oběžných aktiv v jednotlivých letech.

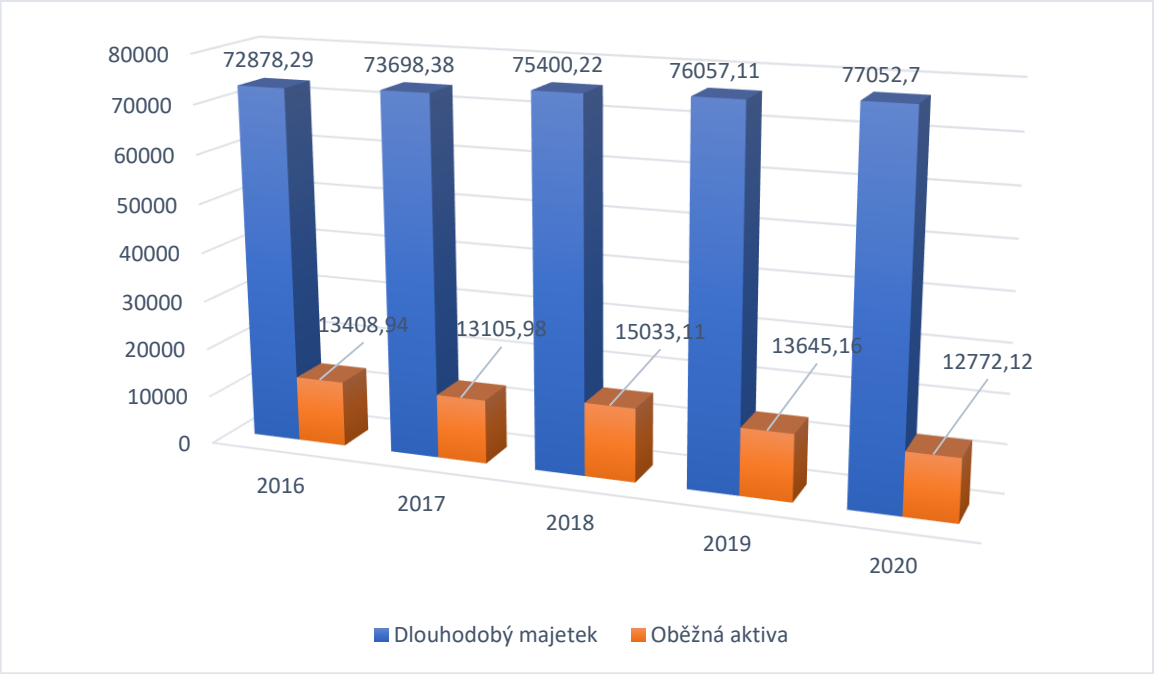

Graf č.1: Horizontální analýza aktiv příspěvkové organizace v tis. Kč

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

Z grafu č. 1 je vidět, že dlouhodobý majetek měl v průběhu sledovaného období mírně vzrůstající tendenci, u oběžných aktiv dochází k mírnému poklesu, jediný nárůst byl v roce 2018.

Horizontální analýza zachycuje vývoj jednotlivých hodnot k předchozímu období v procentuálním vyjádření níže v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2: Horizontální analýza rozvahy strana aktiv v relativním vyjádření v %

AKTIVA	Horizontální analýza v %			
	změna 2016-2017	změna 2017-2018	změna 2018-2019	změna 2019-2020
	index	index	index	index
Aktiva celkem	0,59	4,18	-0,81	0,14
Stálá aktiva	1,12	2,31	0,87	1,31
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	1,12	2,31	0,87	1,31
Dlouhodobý finanční majetek	0,00	0,00	0,00	0,00

Dlouhodobé pohledávky	0,00	0,00	0,00	0,00
Oběžná aktiva	- 2,25	14,70	-9,23	-6,40
Zásoby	30,44	-59,61	-42,76	131,80
Krátkodobé pohledávky	14,82	9,46	-20,17	29,06
Krátkodobý finanční majetek	-9,93	24,30	-4,26	-19,58

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

Z tabulky č. 2 můžeme vidět, že hodnota dlouhodobého majetku organizace se během sledovaného období pomalu zvyšuje. Je vidět, že organizace každý rok realizuje investiční akce a pomalu obnovuje již zastaralý majetek za nový. K velkému poklesu hodnot dochází v roce 2018 a 2019 u zásob. Organizace začala v těchto letech optimalizovat své zásoby, aby mohla tyto finanční prostředky využít jiným způsobem, převážně se jednalo o pokrytí platů, které v tomto období výrazně vzrostly a nebyly v plánovaném rozpočtu organizace. V roce 2020 položka zásob opět výrazně vzrostla, a to zejména díky pandemii COVID-19. Zásoby organizace představují zejména zdravotnické pomůcky, dezinfekční prostředky, ochranné pracovní prostředky a ostatní drobný majetek. U krátkodobých pohledávek došlo ke snížení v rove 2019 zejména u krátkodobých poskytnutých záloh a u dohadných položek aktivních. U záloh se jednalo o snížení z důvodu energetické úspory předchozího roku a u dohadné položky byly organizaci uhrazeny ještě v roce 2019 všechny úkony vykázané na zdravotní pojišťovny. U krátkodobého finančního majetku dochází každý rok k poklesu, což je zapříčiněno využitím finančních prostředků z investičního fondů na investiční akce. Pouze v roce 2018 došlo k mírnému nárůstu z důvodu malého zapojení investičního fondu.

Tabulka č. 3: Finanční struktura příspěvkové organizace v letech 2017 – 2020 v tis. Kč

	2016	2017	2018	2019	2020
PASIVA	86 287,23	86 804,36	90 433,33	89 702,27	89 824,83
Vlastní kapitál	79 581,40	79 383,85	80 901,11	79 515,43	79 406,78
Jmění účetní jednotky	72 616,03	73 193,52	73 959,99	74 105,00	74 901,82
Fondy účetní jednotky	6 965,37	6 190,33	6 941,12	5 410,43	4 504,96
Výsledek hospodaření	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cizí zdroje	6 705,83	7 420,51	9 532,22	10 186,84	10 418,05
Dlouhodobé závazky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- *dlouhodobé přijaté zálohy*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Krátkodobé závazky	6 705,83	7 420,51	9 532,22	10 186,84	10 418,05
- *dodavatelé*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- *zaměstnanci*	91,02	109,63	89,43	73,20	144,75
- *ostatní krátkodobé závazky*	6 614,81	7 310,88	9 442,79	10 113,64	10 273,30

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA PASIV

V grafu č. 2 máme zachycen stav zdrojů vybrané organizace v jednotlivých letech.

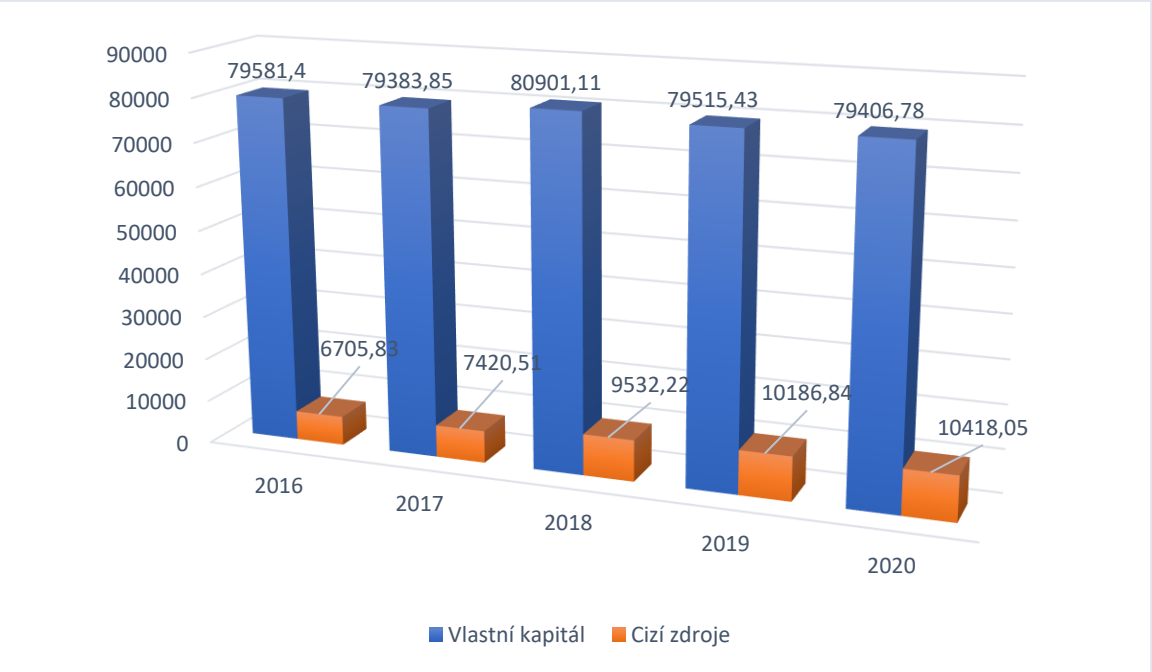

Graf č. 2: Horizontální analýza pasiv příspěvkové organizace v tis. Kč

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

Z grafu č. 2 je vidět, že vlastní kapitál měl do roku 2018 mírně vzrůstající tendenci a poté se začal mírně snižovat, u cizích zdrojů dochází každý rok k mírnému nárůstu.

Horizontální analýza zachycuje vývoj jednotlivých hodnot k předchozímu období v procentuálním vyjádření níže v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4: Horizontální analýza rozvahy strana pasiv v relativním vyjádření v %

PASIVA	Horizontální analýza v %			
	změna 2016-2017	změna 2017-2018	změna 2018-2019	změna 2019-2020
	index	index	index	index
Pasiva celkem	0,60	4,18	-0,81	0,14
Vlastní kapitál	-0,25	1,91	-1,71	-0,14
Jmění účetní jednotky	0,80	1,05	0,20	1,08
Fondy účetní jednotky	-11,13	12,13	-22,05	-16,74
Výsledek hospodaření	0,00	0,00	0,00	0,00
Cizí zdroje	10,66	28,46	6,87	2,27
Rezervy	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobé závazky	0,00	0,00	0,00	0,00
Krátkodobé závazky	10,66	28,46	6,87	2,27

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

Pasiva analyzované příspěvkové organizace tvoří vlastní kapitál a cizí zdroje, jejíž podíl na pasivech je v průměru 12 %.

Vlastní kapitál je tvořen třemi položkami. Největší podíl vlastního kapitálu tvoří jmění účetní jednotky, které má každý rok vzrůstající tendenci. Další výraznou položkou jsou fondy účetní jednotky. Zde můžeme vidět v letech 2017, 2019 a 2020 větší pokles. K poklesu v těchto letech došlo zejména kvůli čerpání investičního fondu v těchto letech. V roce 2019, kdy byl tento pokles nejvýraznější, došlo k nařízenému odvodu do rozpočtu zřizovatele ve výši 1 200 000 Kč. U cizích zdrojů se bavíme pouze o krátkodobých závazcích, které mají rovněž rostoucí tendenci, a jedná se především o depozitní účty uživatelů.

3.2.3 Vertikální analýza

V této části bakalářské práce je provedena vertikální analýza aktiv, pasiv a výkazu zisku a ztráty. Vertikální analýza nám vyjadřuje procentní podíl jednotlivých položek z celku.

VERTIKÁLNÍ ANALÝZA AKTIV

Z vybraných dat rozvahy byl sestaven graf č. 3, který nám ukazuje procentuální vyjádření složení majetku příspěvkové organizace.

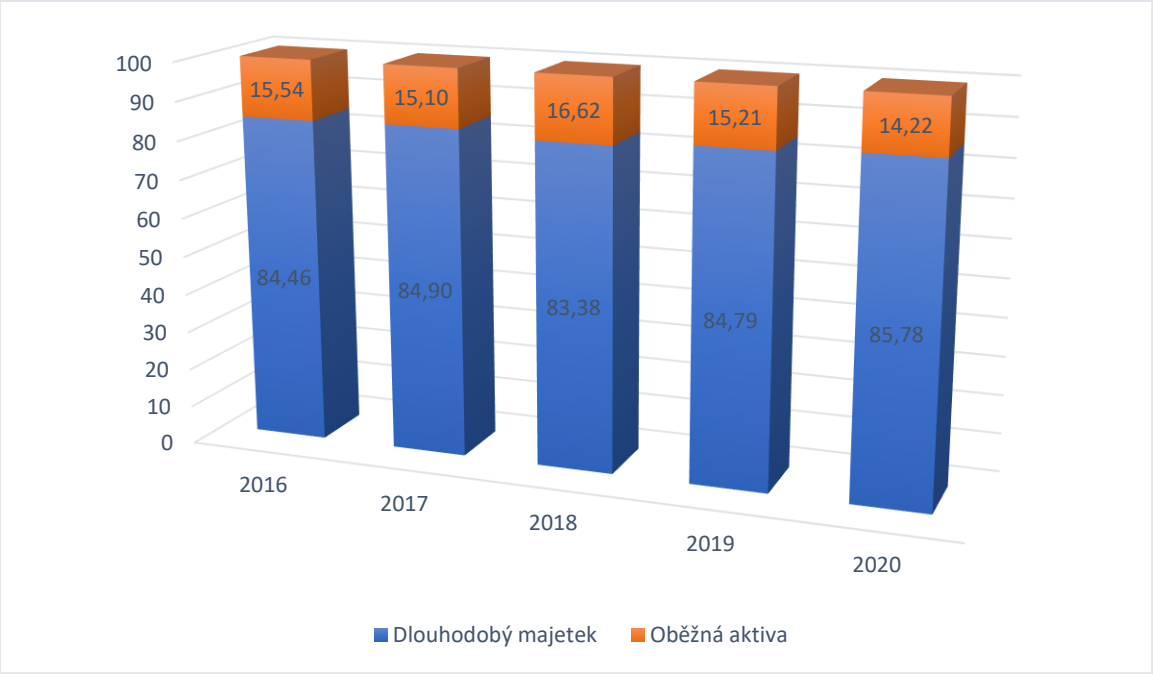

Graf č. 3: Vertikální analýza aktiv příspěvkové organizace v tis. Kč

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

Z grafu č. 3 lze vidět, že organizace má stabilní strukturu svého majetku. Dlouhodobý majetek představoval v průměru 84,70 % a oběžný majetek 15,30 %. Z toho vyplývá, že takto vysoký podíl majetku představuje větší investice do jeho obnovy a udržování.

Z tabulky č. 5 můžeme vidět strukturu jednotlivých položek majetku mezi jednotlivými roky.

Tabulka č. 5: Vertikální analýza rozvahy strana aktiv v relativním vyjádření v %

AKTIVA	Vertikální analýza v %				
	2016	2017	2018	2019	2020
Aktiva celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Stálá aktiva	84,46	84,90	83,38	84,79	85,78
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	84,46	84,90	83,38	84,79	85,78
Dlouhodobý finanční majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobé pohledávky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Oběžná aktiva	15,54	15,10	16,62	15,21	14,22

AKTIVA	Vertikální analýza v %				
	2016	2017	2018	2019	2020
Zásoby	0,78	1,01	0,39	0,23	0,52
Krátkodobé pohledávky	3,54	4,04	4,25	3,42	4,41
Krátkodobý finanční majetek	11,22	10,05	11,98	11,56	9,29

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

Organizace má ve sledovaném období stabilní hodnoty dlouhodobého majetku i oběžných aktiv. Nejvyšší položkou aktiv je dlouhodobý majetek, do kterého patří pozemky a stavby, které organizace vzhledem ke své činnosti potřebuje. U oběžných aktiv tvoří největší položku krátkodobý finanční majetek, který je tvořen účty organizace a vzhledem k velikosti organizace je logické, že bude tato položka tvořit velkou část této kapitoly. Další část tvoří krátkodobé pohledávky, které jsou tvořeny úhradami od zdravotních pojišťoven. Nejnižší procentní položku tvoří zásoby, které se organizace snaží snižovat.

VERTIKÁLNÍ ANALÝZA PASIV

Jako další je sestaven graf č. 4 vertikální analýza pasiv příspěvkové organizace z vybraných údajů rozvahy a zachycuje nám procentní složení kapitálu příspěvkové organizace.

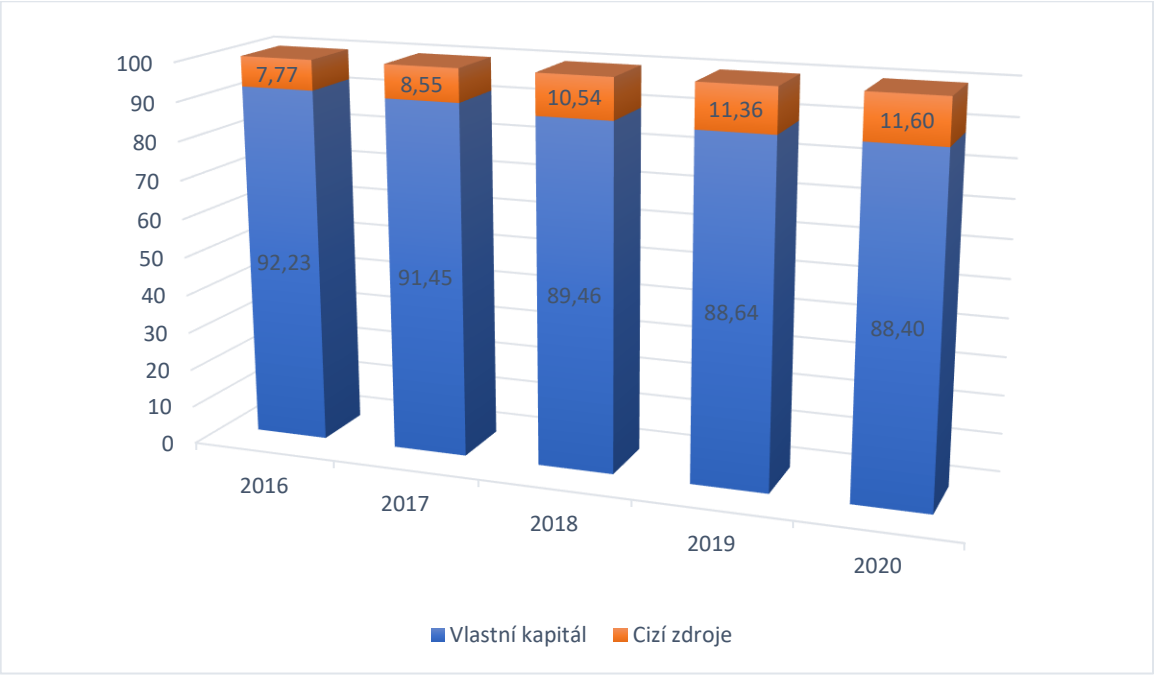

Graf č. 4: Vertikální analýza pasiv příspěvkové organizace v tis. Kč

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

Z grafu č. 4 můžeme vidět, že průměrně 90 % zdrojů financování organizace tvoří vlastní kapitál, a pouze 10 % cizí zdroje. Vzhledem k charakteru činnosti organizace je tento poměr pozitivní.

Tabulka č. 6: Vertikální analýza rozvahy strana pasiv v relativním vyjádření v %

PASIVA	Vertikální analýza v %				
	2016	2017	2018	2019	2020
Pasiva celkem	100,00	100,00	100	100	100
Vlastní kapitál	92,23	91,45	89,46	88,64	88,40
Jmění účetní jednotky	84,16	84,32	81,79	82,61	83,39
Fondy účetní jednotky	8,07	7,13	7,67	6,03	5,01
Výsledek hospodaření	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cizí zdroje	7,77	8,55	10,54	11,36	11,60
Rezervy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobé závazky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Krátkodobé závazky	7,77	8,55	10,54	11,36	11,60

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

U jmění účetní jednotky dochází v posledních letech k mírnému navýšení, což je způsobeno především pořizováním a zhodnocováním dlouhodobého majetku, které byla organizace v posledních letech nucena realizovat. S tím souvisí zase úbytek fondů organizace, kdy jsou tyto akce hrazeny z investičního fondu. U cizích zdrojů dochází k mírnému růstu u krátkodobých závazků, kdy je největší podíl těchto závazků tvořen depozitními účty uživatelů, u kterých dochází k postupnému zvyšování.

VERTIKÁLNÍ ANALÝZA NÁKLADŮ A VÝNOSŮ

Jednotlivé položky výkazu a ztráty jsou uváděny v procentech k celkovým nákladům a výnosům.

Tabulka č. 7: Vertikální analýza nákladů a výnosů příspěvkové organizace v %

PASIVA	Vertikální analýza v %				
	2016	2017	2018	2019	2020
Náklady celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Náklady z činnosti	99,44	99,51	99,49	99,50	99,54
Finanční náklady	0,56	0,49	0,51	0,50	0,46
Náklady z transferu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Daň z příjmu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Výnosy celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Výnosy z činnosti	65,99	61,94	57,17	54,60	51,89
Finanční výnosy	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01
Výnosy z transferu	33,99	38,05	42,82	45,39	48,10
Výsledek hospodaření před zdaněním	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Výsledek hospodaření běžného období	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

U analýzy nákladů tvoří téměř 100 % náklady z činnosti. Nejvyšší částky můžeme sledovat u mzdových nákladů, které tvoří více než 51 % celkových nákladů. Vybraná příspěvková organizace poskytuje pobytové služby, u kterých musí být zajištěna nepřetržitá péče střídavými směnami pracovníků. Navíc se tyto náklady každým rokem zvyšují z důvodu navýšení počtu pracovníků a také zákonným navýšením platů. Další významnou položku tvoří zákonná pojištění 19,5 % a spotřeba materiálu 10,6 %. Další nákladové položky již nepřesahují 10 %.

Celkové výnosy jsou z 58 % tvořeny z výnosů z činnosti. Jsou zde zahrnuty tržby za stravu a ubytování uživatelů, z příspěvků na péči a úhrady od zdravotních pojišťoven. Nedílnou a významnou součástí výnosu jsou i transfery, které jsou tvořeny z příspěvku na provoz od zřizovatele, dotace z kapitoly 313 MPSV a ostatních dotací.

3.2.4 Ukazatele likvidity

Schopnost účetní jednotky uhradit své finanční závazky v okamžiku jejich splatnosti měří ukazatele likvidity. Aby byla účetní jednotka solventní, musí mít určitou část svých aktiv ve vysoce likvidní formě, tj. v takové formě, která je rychle přeměnitelná na peníze.[59] Vývoj ukazatele likvidity je zanesen do tabulky č.8.

Tabulka č. 8: Ukazatele likvidity v letech 2016 - 2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Okamžitá likvidita	1,44	1,18	1,14	1,02	0,80
Pohotová likvidita	1,90	1,65	1,57	1,32	1,18
Běžná likvidita	1,99	1,77	1,58	1,34	1,23

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv PO

Jak můžeme vidět z tabulky č. 8, okamžitá likvidita organizace je v rozmezí od 0,80 do 1,44. Doporučené hodnoty u okamžité likvidity jsou v rozmezí od 0,20 do 0,50. Organizace tyto hodnoty ve všech sledovaných letech výrazně převyšuje. U těchto příspěvkových organizací bývá běžné držení účelových prostředků na účtech z důvodu krytí fondů a současně je součástí těchto prostředků depozitní účet uživatelů.

Doporučené hodnoty pohotové likvidity jsou 1,00 do1,50. V prvních třech letech je organizace převyšovala, nicméně v posledních dvou letech těchto doporučených hodnot dosahuje.

U běžné likvidity jsou doporučené hodnoty v rozmezí od 1,50 do 2,50. V letech 2016 až 2018 těchto hodnot organizace dosahovala. V následujících letech však tato hodnota klesla pod hodnotu 1,50 převážně z důvodu snížení oběžných aktiv, a to hlavně u zásob.

[59] MÁČE, Miroslav. *Finanční analýza obchodních a státních organizací: praktické příklady a použití*. Praha: Grada, 2006. Finanční řízení. ISBN 80-247-1558-9.

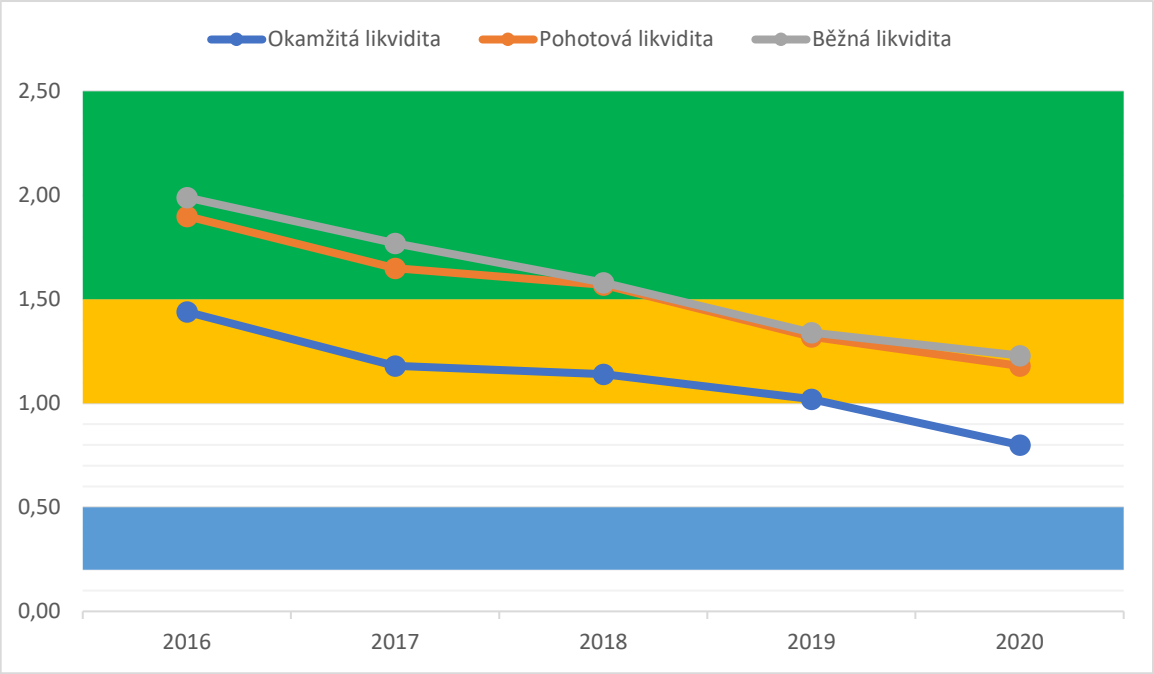

Graf č. 5: Likvidita organizace v letech 2016 – 2020

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

3.2.5 Ukazatele autarkie

V tabulce č. 9 můžeme vidět míru pokrytí nákladů z hlavní činnosti z dosažených výnosů hlavní činnosti. Ani v jednom sledovaném roce nepokryly výnosy z hlavní činnosti náklady z hlavní činnosti úplně celé. Tyto zbývající nepokryté náklady jsou hrazeny výnosy z doplňkové činnosti. Aby organizace nevykazovala záporný hospodářský výsledek, je nutné realizovat také doplňkovou činnost, kde výnosy z této činnosti pokryjí ztrátu z hlavní činnosti.

Tabulka č. 9: Ukazatele autarkie v letech 2016 - 2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů	99,21	99,47	99,30	99,42	99,57

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

Z tabulky č. 9 nám vyplývá, že organizace není schopna bez doplňkové činnosti udržet závazný ukazatel zřizovatele, a to je vyrovnaný hospodářský výsledek.

3.2.6 Ukazatele rentability

Vzhledem k charakteru příspěvkové organizace mají ukazatele rentability smysl pouze u doplňkové činnosti, neboť hlavní činnost není zaměřena na tvorbu zisku. Jak již bylo

řečeno, organizace využívá doplňkovou činnost k pokrytí ztráty z hlavní činnosti. Hlavním příjmem doplňkové činnosti je vaření cizím strávníkům, další významnou položku tvoří praní prádla pro externí zákazníky a poslední část tvoří příjmy z pronájmů.

Tabulka č. 10: Rentabilita nákladů doplňkové činnosti v letech 2016 - 2020

	2016	2017	2018	2019	2020
$HV_{DČ}$ v tis. Kč	347,20	259,18	395,96	361,37	292,71
$N_{DČ}$ v tis. Kč	3 252,81	3 620,28	4 041,65	4 439,49	3 419,99
Rentabilita v %	10,67	7,16	9,80	8,14	8,56

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

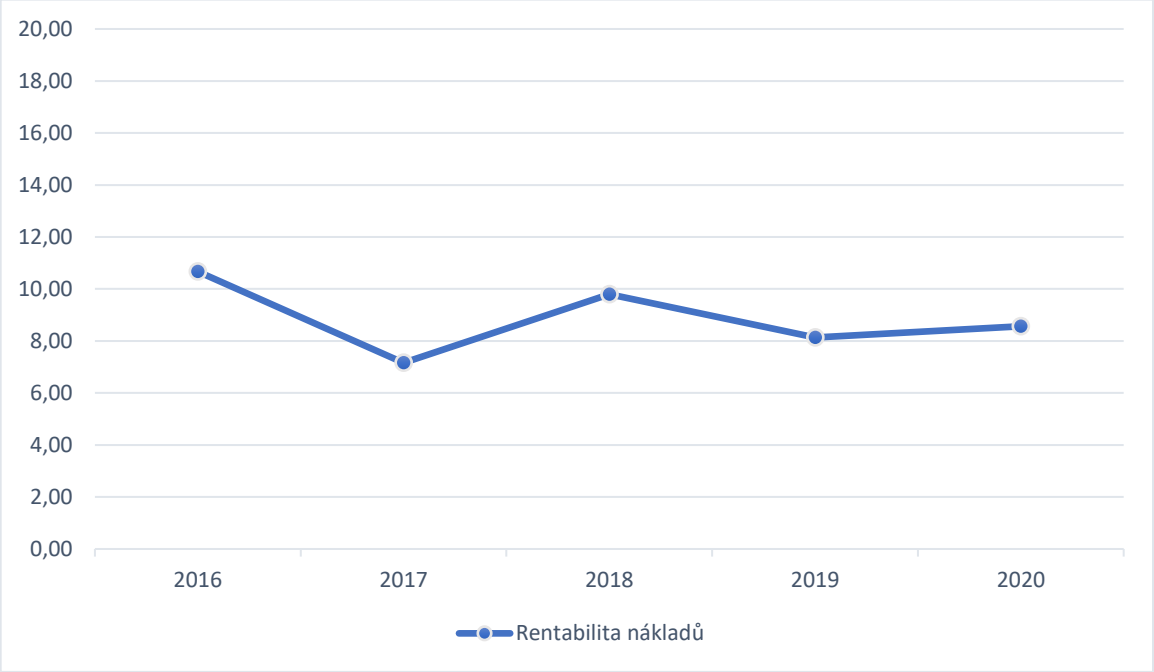

Graf č. 6: Rentabilita nákladů doplňkové činnosti v letech 2016 – 2020

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

Z výše uvedené tabulky č. 10 je zřejmé, že rentabilita nákladů všech sledovaných období dosahovala kladných hodnot, což je pozitivní jev. Nejnižší hodnota rentability byla v roce 2017 a to 7,16%. V tomto roce byl vykázán nejnižší hospodářský výsledek. Naopak v roce 2016 dosahovala rentabilita nákladů nejvyšší hodnoty 10,67%. Z výše uvedeného lze posoudit, že v roce 2017 byla doplňková činnost nejefektivnější.

3.2.7 Ukazatele míry pokrytí ztráty z HČ ziskem z DČ

U tohoto ukazatele se zachytí procentuální vyjádření pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti. U vybrané organizace víme, že má závazný ukazatel od zřizovatele dosahovat vyrovnaného hospodářského výsledku. Tudíž její hospodářský

výsledek musí mít nulovou hodnotu. To znamená, že veškerý zisk z doplňkové činnosti musí být použit na pokrytí ztráty z hlavní činnosti.

Tabulka č. 11: Ukazatel míry pokrytí ztráty z HČ ziskem z DČ v letech 2016 - 2020

Hospodářské výsledky v jednotlivých letech	2016	2017	2018	2019	2020
$HV_{HČ}$ v tis. Kč	-347,20	-259,18	-395,96	-361,37	-292,71
$HV_{DČ}$ v tis. Kč	347,20	259,18	395,96	361,37	292,71
Míra pokrytí v %	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

Bez doplňkové činnosti by organizace vyrovnaného hospodářského výsledku nemohla dosahovat. V tabulce č. 11 vidíme, že tomu tak opravdu je a veškerý zisk z doplňkové činnosti je skutečně použit na ztrátu z hlavní činnosti.

3.2.8 Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity představují pro organizaci další doplňkové ukazatele hodnocení. Tyto ukazatele nám zobrazují využití majetkové části ve sledovaném období. Mohou významným způsobem ilustrovat efektivnost a hospodárnost organizace.

Tabulka č. 12: Ukazatele aktivity příspěvkové organizace v letech 2016 - 2020

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Obrat kapitálu	0,51	0,57	0,62	0,69	0,75
Míra vázanosti	2,87	2,60	2,33	2,15	1,99
Doba obratu pohledávek (ve dnech)	25,23	25,73	24,68	17,88	20,93
Poměr doby obratu	0,49	0,51	0,43	0,32	0,40
Rychlost obratu zásob	70,17	60,36	170,63	328,02	152,61

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv PO

Z tabulky č. 12 můžeme vyčíst, že hodnoty obratu kapitálu mají vzrůstající tendenci. Z počátku sledovaného období tvořily výnosy zhruba polovinu kapitálu a ke konci sledovaného období se dostáváme až na 75 % kapitálu. Celkově tento ukazatel můžeme hodnotit jako pozitivní, kdy organizace čím dál více zvyšuje podíl výnosů z celkového kapitálu.

U míry vázanosti fixních aktiv lze z hodnot tabulky č. 12 vyčíst klesající tendenci, což je pozitivní signál. Příspěvková organizace disponuje vysokou hodnotou dlouhodobého majetku a s tím souvisí i míra vázanosti fixních aktiv na výnosech. Průměrně za sledované období fixní aktiva 2,38krát převyšují každou korunu výnosů. Vzhledem k charakteru poskytovaných služeb je nutné, aby organizace disponovala potřebným dlouhodobým majetkem, který potřebuje k zajištění poskytovaných služeb.

V případě doby obratu pohledávek je cílem tento ukazatel minimalizovat. Organizace se snaží tento ukazatel snižovat, ale jak můžeme vidět v tabulce č. 12 v roce 2020, došlo opět k nárůstu tohoto ukazatele. Tento ukazatel je velice těžké snižovat, doba splatnosti faktur se prodlužuje především u zdravotních pojišťoven, kdy mají některé zdravotní pojišťovny za vykázané úkony nastavenu pouze paušální částku a zbývající část nám je doplacena až po ukončení sledovaného období.

Poměr doby obratu nám udává poměr mezi dobou obratu pohledávek a dobou obratu závazků. U tohoto ukazatele je lepší, pokud je doba obratu pohledávek nižší než doba obratu závazků. V případě vybrané organizace je doba obratu závazků zhruba 2x vyšší, což znamená, že organizace má k dispozici více peněžních prostředků, které může použít jinak.

U posledního ukazatele této analýzy, rychlosti obratu zásob je zřejmé, že je tato hodnota velice vysoká, protože organizace nemá v zásobách vázáno příliš mnoho finančních prostředků. Jak již bylo řečeno, organizace se snaží velikost zásob snižovat, což se ji daří. K velkému snížení obratu zásob došlo v roce 2020, a to z důvodu pandemie Covid 19 a s tím souvisejícím nákupem ochranných pomůcek, dezinfekcí a jiných položek.

3.2.9 Ukazatele investičního rozvoje/útlumu

Koeficient opotřebení nám ukazuje, jak moc je již dlouhodobý majetek organizace odepsán. S vyšší hodnotou stoupá i potřeba nových investic. Míra investičního rozvoje nám znázorňuje podíl odpisů na financování nových investičních aktivit.

Tabulka č. 13: Ukazatele investičního rozvoje/útlumu v letech 2016 - 2020

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Koeficient opotřebení DHM	0,42	0,42	0,42	0,43	0,43
Míra investičního rozvoje	0,09	1,47	1,55	1,48	1,43

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

Z tabulky č. 13 můžeme vidět u koeficientu opotřebení, že roste velmi pomalu. To je způsobeno především velkým podílem staveb v DHM, které se odepisují velice dlouho. Tento jev lze vnímat jako pozitivní a znamená, že organizace nebude muset ještě delší dobu provádět investice většího rázu.

U míry investičního rozvoje můžeme sledovat vzrůstající tendenci, kdy nejvyšší hodnota byla dosažena v roce 2018, kdy došlo ke kompletní výměně starých oken v budovách organizace, a byl pořízen nový systém dorozumívacího zařízení u uživatelů. Organizace se každým rokem snaží zhodnocovat a obnovovat nejnutnější dlouhodobý hmotný majetek jako jsou např. výtahy, zařízení ve stravovacím provozu, zařízení prádelny a další. Vzrůstající tendenci vnímám jako pozitivní, neboť je vidět, že se organizace postupně snaží obnovovat svůj majetek.

3.2.10 Ukazatele produktivity

Ukazatele produktivity nám udávají míru efektivnosti organizace, která spočívá v poměřování vstupů k výstupům dané ekonomické činnosti. Jde o míru zapojení a využití zdrojů ve vztahu k výsledku ekonomické činnosti.

Tabulka č. 14: Ukazatele produktivity příspěvkové organizace v letech 2016 - 2020

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Produktivita práce z přidané hodnoty	336.320	385.218	414.121	448.623	506.871
Produktivita kapitálu z přidané hodnoty	0,42	0,48	0,57	0,62	0,73

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

Při hodnocení produktivity práce je z tabulky č. 14 vidět vzrůstající hodnoty tohoto ukazatele. Obecně platí, že čím vyšších hodnot tento ukazatel dosahuje, tím lépe. Vzrůstající tendence je způsobena především zákonným nárůstem platů v těchto letech. Platy zaměstnanců se neustále zvyšují a organizace navyšuje jejich počet jen nepatrně. To nám v celkovém výsledku ukazuje vyšší výkon na jednoho zaměstnance.

Dalším ukazatelem je míra zhodnocení základního kapitálu, která nám udává, kolik přidané hodnoty se váže na 1 Kč kapitálu. Z tabulky můžeme vidět, že tento ukazatel má také rostoucí tendenci, což vnímáme pozitivně. Výnosy organizace se každým rokem rapidně zvyšují, což je zapříčiněno již uvedeným nárůstem platů a s tím souvisejících vyšších příspěvků na provoz od zřizovatele a dotace z MPSV z kapitoly 313 na podporu

poskytování sociálních služeb. Naproti tomu se výkonová spotřeba až tak nezvyšuje. Například v roce 2016 činily výnosy organizace 47 211 131 Kč a v roce 2020 byly výnosy organizace ve výši 71 770 287 Kč. Při výpočtu byly podle Kraftové (2007) započítány celkové výnosy organizace včetně provozní dotace snížené o náklady v účtových třídách 50 a 51. Výkonová spotřeba se v průběhu let zvyšovala také, ale ne v takové výši, jako se zvyšovaly výnosy. U spotřeby energie došlo za poslední dvě sledovaná období dokonce ke snížení, což bylo způsobeno postupnou výměnou oken v budovách organizace.

4 ZÁVĚREČNÉ SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ

V této části bakalářské práce se změřím na zhodnocení výsledků finanční analýzy organizace a na následné návrhy a doporučení, které by mohly zlepšit hospodaření příspěvkové organizace.

4.1 Shrnutí výsledků analýzy vybrané příspěvkové organizace

U prvního ukazatele majetkové struktury je vidět, že u dlouhodobého majetku dochází každý rok k nárůstu. Organizace každým rokem postupně obnovuje a zhodnocuje svůj majetek, který je zapotřebí k jejímu bezproblémovému chodu. Naopak u oběžných aktiv, a to zejména u zásob dochází k postupnému snižování těchto položek. Tento trend hodnotím jako pozitivní, neboť organizace se snaží optimalizovat své zásoby a může využít finanční prostředky jiným způsobem.

Dalším pozitivním jevem hospodaření organizace je pravidelný vyrovnaný hospodářský výsledek. Organizace je schopná svými výnosy pokrýt veškeré vzniklé náklady. Do výnosů se však započítávají přijaté dotace a zisk z doplňkové činnosti. S tím přímo souvisí ukazatel autarkie, kde můžeme vidět, že organizace by bez doplňkové činnosti nedosahovala vyrovnaného hospodářského výsledku.

Ukazatele likvidity nám ukázaly, že organizace dosahuje doporučených hodnot pouze u pohotové likvidity. U okamžité likvidity organizace doporučené hodnoty výrazně převyšuje. U tohoto typu organizací je běžné, že drží účelové prostředky na účtech (krytí fondů, dotace, granty) a z toho důvodu nedosahují doporučených hodnot. U běžné likvidity z počátku sledovaného období organizace doporučených hodnot dosahovala. Ke konci sledovaného období však klesla pod doporučené hodnoty, a to z důvodu snížení oběžných aktiv.

U doplňkové činnosti jsme provedli analýzu rentability nákladů a ta dosahovala ve všech obdobích kladných hodnot. Doplňkovou činnost tvoří tři pilíře: vaření obědů cizím strávníkům, praní prádla pro externí zákazníky a dlouhodobé pronájmy.

Ukazatel míry pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti nám ukázal, že organizace není schopná pokrýt náklady z hlavní činnosti výnosy z hlavní činnosti. Tento rozdíl je dorovnáván ziskem z doplňkové činnosti. Zde by se měla organizace zaměřit na snížení nákladů z hlavní činnosti, aby je byla schopna pokrýt výnosy pouze z hlavní

činnosti. Zisk z doplňkové činnosti by se místo pokrytí ztráty z hlavní činnosti použil na modernizaci provozů doplňkové činnosti.

U ukazatele aktivity organizace můžeme říci, že je organizace velmi dobře využívá svůj kapitál. Obrat kapitálu nám neustále roste a v posledním sledovaném období dosahuje až 75 %. Míra vázanosti fixních aktiv má klesající tendenci což je rovněž pozitivní jev. Doba obratu pohledávek se v posledních letech zvýšila, zde je cílem tuto dobu minimalizovat. Poměr doby obratu nám ukázal, že doba obratu závazků je zhruba dvakrát vyšší než doba obratu pohledávek, což je pozitivní jev a organizace může tyto peněžní prostředky využít jinak. Rychlost obratu zásob dosahuje velmi vysokých hodnot, které se každým rokem zvyšují. Jak již bylo výše uvedeno, organizace se snaží snižovat stav zásob, aby neměla zbytečně vázané finanční prostředky, které by mohla využít jinak.

Koeficient opotřebení dlouhodobého hmotného majetku roste velmi pomalu, což je pozitivní jev. U míry investičního rozvoje můžeme vidět, že se organizace snaží každým rokem postupně obnovovat svůj majetek.

Ukazatel produktivity práce nám ukazuje každoroční nárůst, což je velmi pozitivní a můžeme říci, že výkon zaměstnanců se každým rokem zvyšuje. Produktivita kapitálu má rovněž vzrůstající tendenci což nám dokazuje, že organizace využívá svůj kapitál efektivněji.

4.2 Doporučení pro zlepšení hospodaření organizace

V první řadě bych se zaměřil na analýzu nákladů a výnosů. Doporučil bych se zaměřit na provozní náklady, které by se organizace mohla pokusit snížit.

4.2.1 Snížení nákladů na spotřebu materiálu

Velkou položku zde tvoří spotřeba materiálu. U této položky bych doporučil častější srovnávání cen dodavatelů a sledování akčních nabídek. Vzhledem k tomu, že větší část těchto nákladů tvoří potraviny, vidím zde velkou možnost snížit tyto náklady vhodným výběrem dodavatelů a porovnáváním cen. S vybranými dodavateli podepsat rámcové smlouvy, které budou organizaci zajišťovat dlouhodobě nižší ceny výrobků.

4.2.2 Snížení nákladů na spotřebu energie

Další významnou položkou nákladů tvoří spotřeba energie. Zde se organizace snaží tuto položku už nějakou dobu snižovat, ale stále je třeba provést hodně změn. Organizace například už vyměnila stará dřevěná okna za nová plastová ve všech budovách.

To znamenalo menší úsporu tepelné energie, ale stále jsou budovy bez zateplené fasády a střechy. Tuto investici by organizace měla zvážit a pokusit se ji realizovat. Je zřejmé, že tato investice bude velmi vysoká, a proto bych doporučil organizaci využít k této investici dotační tituly, které jsou na tyto akce zaměřeny. U nákladů za elektrickou energii lze k úsporám doporučit pouze postupnou výměnu starých spotřebičů, které mají vysokou spotřebu za nové s nižší spotřebou. Co se týče osvětlení, tak ve všech prostorách organizace jsou namontovány úsporné žárovky, a navíc ve všech společných prostorách pohybová čidla. Ke snížení spotřeby vody bych ještě doporučil nainstalovat bezdotykové vodovodní baterie a spořiče vody.

4.2.3 Dodávky služeb

Jako další bych organizaci doporučil zaměřit se na dodavatele služeb. Zde bych zrevidoval všechny dodavatelské smlouvy a porovnal ceny těchto služeb. Zjistil si obvyklé ceny za tyto služby a následně vybral nejvhodnější nabídku.

4.2.4 Hlavní a vedlejší činnost

Co se týče výnosů z hlavní činnosti, tak zde bych doporučil zaměřit se na zdravotní pojišťovny a pokusit se vyjednat vyšší částky za poskytnutou péči a zaměřil bych se rovněž na zkvalitnění vykazování těchto úkonů. Dále bych organizaci doporučil rychleji reagovat v případě zhoršení zdravotního stavu uživatele a s tím souvisejícímu příspěvku na péči. Ihned po zjištění, že příspěvek na péči uživatele je již nedostačující, by měli pracovníci sociálního úseku zahájit jednání s úřady a v co nejkratší možné době podat žádost na zvýšení tohoto příspěvku. Samotné vyřízení příspěvku je zdlouhavý proces, a čím rychleji bude organizace reagovat, tím dříve bude uživateli příspěvek navýšen a organizace bude mít vyšší výnosy.

U doplňkové činnosti bych doporučil rychleji reagovat na zvyšování platů, surovin a stále se zvyšujícím nákladům na energie. K zákonnému navyšování platů došlo během sledovaného období několikrát, náklady na energie se zvyšují každý rok a rovněž většina surovin je stále dražší. Organizace málo aktualizuje své kalkulace a neřeší toto navyšování. Z mého pohledu by se tyto kalkulace měli každého půl roku přepočítat a tím zjistit, zda došlo k nějakému navýšení nákladů. V případě že dojde k navýšení nákladů a tím snížení zisku, ihned reagovat a vydat novou kalkulaci, kde budou tyto zvýšené náklady promítnuty do konečné ceny. Doplňková činnost je realizována za účelem zisku, a tak by k ní měla organizace i přistupovat.

Tato opatření se dají shrnout do tabulky, která vyjadřuje i velikost úspor.

Tabulka č. 15: Velikost úspor a navýšení výnosů

Opatření	Zaměření	Řešení	Očekávaná úspora
Spotřeba materiálu	Nákup potravin v akci	Smlouva s dodavatelem	5-10 % oproti nynějšímu stavu
Spotřeba energie	Zateplení budov organizace	Úspěšné podání žádosti o dotaci	7-10 % oproti nynějšímu stavu
Dodávky služeb	Zrevidování smluv	Výběr nových dodavatelů	5-15 % oproti nynějšímu stavu
Opatření	Zaměření	Řešení	Očekávaný výnos
Výnosy z hlavní činnosti	Zkvalitnění vykazování zdravotnických úkonů	Jednání se zdravotními pojišťovnami	5-10 % oproti nynějšímu stavu
Výnosy z doplňkové činnosti	Kontrola rostoucích nákladů	Pravidelná aktualizace kalkulací	2-5 % oproti nynějšímu stavu

Zdroj: vlastní propočty dle výročních zpráv PO

V tabulce č. 14 můžeme vidět předpokládané úspory a zvýšení výnosů v jednotlivých oblastech. V oblasti úspor se jeví nejjednodušší opatření u spotřeby materiálu a dodávky služeb. U spotřeby energie je nutné nejdříve získat dotaci na zateplení a celý tento proces je velmi složitý a je spíše dlouhodobým cílem. U zvýšení výnosů je nejjednodušším řešením aktualizace kalkulací u doplňkové činnosti. Zvýšení výnosů z hlavní činnosti je rovněž dlouhodobým a složitým cílem.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce byla zaměřena na rozbor hospodaření a financování vybrané příspěvkové organizace Centrum sociálních služeb pro seniory Pohoda, p. o.. Cílem bakalářské práce bylo zjistit na základě analýzy hospodaření a financování příspěvkové organizace, jaké problémy ve finančním řízení organizaci ohrožují, zhodnotit je a navrhnout jejich možná řešení vedoucí ke zlepšení jejího hospodaření.

V první části bakalářské práce bylo nejprve popsáno teoretické fungování příspěvkových organizací, pomocí odborné literatury a internetových zdrojů. Dalším krokem bylo představení a charakteristika vybrané příspěvkové organizace.

Poté bylo za pomocí finanční analýzy zhodnoceno hospodaření organizace a zjištěny pozitiva a negativa u jednotlivých ukazatelů finanční analýzy.

V poslední části bakalářské práce bylo provedeno celkové shrnutí hospodaření a financování příspěvkové organizace a byly předloženy návrhy na zlepšení, které by mohli vést k lepšímu výsledku hospodaření.

Díky zpracování této bakalářské práce jsem si prohloubil znalosti týkající se fungování příspěvkových organizací. Centrum sociálních služeb pro seniory Pohoda, p. o. získalo přehledné informace o svém hospodaření a financování za roky 2016 – 2020. Dále byly organizaci předloženy návrhy a doporučení na zlepšení hospodaření, které ji mohou být do budoucna přínosem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017, 232 stran. ISBN 978-80-271-0563-2.

KRAFTOVÁ, Ivana, *Finanční analýza municipální firmy.* Praha: C.H. Beck, 2002, 206 stran. ISBN 80-7179-778-2.

MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech.* Praha: GRADA, 2012, 640 stran. ISBN 978- 80-247-3637-2.

MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla; *Praktický průvodce účtováním příspěvkových organizací: sbírka souvztažností a praktické příklady*. Olomouc: ANAG, 2013, 168 stran. ISBN 978-80-7263-810-9.

MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla; TÉGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku 2011*. 2. akt. vyd. Olomouc: ANAG, 2011, 189 stran. ISBN 978-80-7263-664-8.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. Olomouc: ANAG, 2011, 254 stran. ISBN 80-7263-220-5.

MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKŮPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2018-2019.* Praha: Wolters Kluwer, 2014, 301 stran. ISBN 978-80-7598-086-1.

NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví státní správy a samosprávy*. Praha: Oeconomica, 2006, 231 stran. ISBN 80-245-1068-5.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Praha: C.H. Beck, 2011, 178 stran. ISBN 978-80-7400-342-4.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 stran. ISBN 978-80-7357-351-5.

PODHORSKÝ, Josef a Jaroslava SVOBODOVÁ. *Účetnictví příspěvkových organizací 2003*. 2. upr. vyd. Olomouc: ANAG, 2003, 279 stran. ISBN 80-7263-151-9.

REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru.* 3. akt. vyd. Praha: Ekopress, 2010, 177 stran. ISBN 978-80-86929-54-5.

SVOBODOVÁ, Jaroslava. *Abeceda účetnictví 2008: pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složky státu*. Olomouc: ANAG, 2005, 503 stran. ISBN 978-80-7263-457-6.

ŠPIČKA, Jindřich. *Finanční analýza organizace z pohledu zájmových skupin*. Praha: C.H.Beck, 2017, 173 stran. ISBN 978-80-7400-664-7.

TAKÁČOVÁ, Hana. *Účetnictví neziskových organizací*. Praha: Oeconomica, 2010, 184 stran. ISBN 978-80-245-1664-6.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

WEBOVÉ STRÁNKY

ÚČETNÍ PORTÁL: [online]. [cit. 20.03.2021]. Dostupné z: https://www.ucetniportal.cz/wiki/html?item=217383

WEBOVÉ STRÁNKY CENTRA COCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO SENIORY POHODA: [online]. [cit. 20.03.2021]. Dostupné z: https://www.centrum- pohoda.cz/informace/domovy-pro-seniory/7

WEBOVÉ STRÁNKY CENTRA SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO SENIORY POHODA: [online]. [cit. 20.03.2021]. Dostupné z: https://www.centrum- pohoda.cz/informace/domovy-pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim/9

WEBOVÉ STRÁNKY CENTRA SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO SENIORY POHODA: [online]. [cit. 20.03.2021]. Dostupné z: https://www.centrum- pohoda.cz/informace/odlehcovaci-sluzby/8

WEBOVÉ STRÁNKY CENTRA SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO SENIORY POHODA: [online]. [cit. 20.03.2021]. Dostupné z: https://www.centrum- pohoda.cz/informace/pecovatelska-sluzba/10

WEBOVÉ STRÁNKY CENTRA SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO SENIORY POHODA: [online]. [cit. 20.03.2021]. Dostupné z: https://www.centrum- pohoda.cz/informace/denni- stacionar/11

SEZNAM OSTATNÍCH ZDROJŮ

Závěrečná zpráva Centra sociálních služeb pro seniory Pohoda, p. o. za rok 2016

Závěrečná zpráva Centra sociálních služeb pro seniory Pohoda, p. o. za rok 2017

Závěrečná zpráva Centra sociálních služeb pro seniory Pohoda, p. o. za rok 2018

Závěrečná zpráva Centra sociálních služeb pro seniory Pohoda, p. o. za rok 2019

Závěrečná zpráva Centra sociálních služeb pro seniory Pohoda, p. o. za rok 2020

SEZNAM ZKRATEK

PO	Příspěvková organizace
ÚSC	Územní samosprávný celek
DČ	Doplňková činnost
HČ	Hlavní činnost
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
KFM	Krátkodobý finanční majetek
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
HV	Hospodářský výsledek

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Majetková struktura organizace v letech 2016 – 2020 v tis. Kč 36
Tabulka č. 2: Horizontální analýza rozvahy strana aktiv v relativním vyjádření v % 38
Tabulka č. 3: Finanční struktura příspěvkové organizace v letech 2017 – 2020 v tis. Kč .. 39
Tabulka č. 4: Horizontální analýza rozvahy strana pasiv v relativním vyjádření v % 41
Tabulka č. 5: Vertikální analýza rozvahy strana aktiv v relativním vyjádření v % 42
Tabulka č. 6: Vertikální analýza rozvahy strana pasiv v relativním vyjádření v % 44
Tabulka č. 7: Vertikální analýza nákladů a výnosů příspěvkové organizace v % 45
Tabulka č. 8: Ukazatele likvidity v letech 2016 - 2020 46
Tabulka č. 9: Ukazatele autarkie v letech 2016 - 2020 47
Tabulka č. 10: Rentabilita nákladů doplňkové činnosti v letech 2016 - 2020 48
Tabulka č. 11: Ukazatel míry pokrytí ztráty z HČ ziskem z DČ v letech 2016 - 2020 49
Tabulka č. 12: Ukazatele aktivity příspěvkové organizace v letech 2016 - 2020 49
Tabulka č. 13: Ukazatele investičního rozvoje/útlumu v letech 2016 - 2020 50
Tabulka č. 14: Ukazatele produktivity příspěvkové organizace v letech 2016 - 2020 51
Tabulka č. 15: Velikost úspor a navýšení výnosů 56

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Horizontální analýza aktiv příspěvkové organizace v tis. Kč 38
Graf č. 2: Horizontální analýza pasiv příspěvkové organizace v tis. Kč..... 40
Graf č. 3: Vertikální analýza aktiv příspěvkové organizace v tis. Kč 42
Graf č. 4: Vertikální analýza pasiv příspěvkové organizace v tis. Kč..... 43
Graf č. 5: Likvidita organizace v letech 2016 - 2020 47
Graf č. 6: Rentabilita nákladů doplňkové činnosti v letech 2016 - 2020 48

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Pestoffův trojúhelník 9
Obrázek č. 2: Příklad základního členění příjmů PO 16
Obrázek č. 3: Příklad základního členění výdajů PO 17
Obrázek č. 4: Organizační schéma organizace 35

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Rozvaha za období 2016 – 2020 v tis. Kč

Příloha č. 2 Výkaz zisku a ztráty za období 2016 – 2020 v tis. Kč

Příloha č. 1 Rozvaha za období 2016 – 2020 v tis. Kč

Název položky	ROZVAHA v tis. Kč				
	2016	2017	2018	2019	2020
Aktiva celkem v tis. Kč	**86 287,23**	**86 804,36**	**90 433,33**	**89 702,27**	**89 824,83**
Stálá aktiva	**72 878,29**	**73 698,38**	**75 400,22**	**76 057,11**	**77 052,70**
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	72 878,29	73 698,38	75 400,22	76 057,11	77 052,70
Dlouhodobý finanční majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobé pohledávky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Oběžná aktiva	**13 408,94**	**13 105,98**	**15 033,11**	**13 645,16**	**12 772,12**
Zásoby	672,83	877,69	354,45	202,88	470,29
Krátkodobé pohledávky	3 056,22	3 509,16	3 841,15	3 066,14	3 957,25
Krátkodobý finanční majetek	9 679,88	8 719,13	10 837,52	10 376,14	8 344,59
Pasiva celkem	**86 287,23**	**86 804,36**	**90 433,33**	**89 702,27**	**89 824,83**
Vlastní kapitál	**79 581,40**	**79 383,85**	**80 901,11**	**79 515,43**	**79 406,78**
Jmění účetní jednotky	72 616,03	73 193,52	73 959,99	74 105,00	74 901,82
Fondy účetní jednotky	6 965,37	6 190,33	6 941,12	5 410,43	4 504,96
Výsledek hospodaření	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cizí zdroje	**6 705,83**	**7 420,51**	**9 532,22**	**10 186,84**	**10 418,05**
Rezervy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobé závazky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Krátkodobé závazky	6 705,83	7 420,51	9 532,22	10 186,84	10 418,05

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv PO

Příloha č. 2 Výkaz zisku a ztráty za období 2016 – 2020 v tis. Kč

Název položky	VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY v tis. Kč				
	2016	2017	2018	2019	2020
Náklady celkem v tis. Kč	**47 211,13**	**52 975,73**	**60 477,48**	**66 546,54**	**71 770,29**
Náklady z činnosti	46 946,81	52 713,59	60 169,73	66 216,13	71 442,18
Finanční náklady	264,32	262,14	307,75	330,41	328,11
Náklady na transfery	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Daň z příjmu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Výnosy celkem v tis. Kč	**47 211,13**	**52 975,73**	**60 477,48**	**66 546,54**	**71 770,29**
Výnosy z činnosti	31 156,25	32 815,77	34 573,93	36 337,54	37 239,65
Finanční výnosy	7,17	2,34	2,23	2,93	1,96
Výnosy z transferů	16 047,71	20 157,62	25 901,32	30 206,07	34 528,68
Výsledek hospodaření před zdaněním	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Výsledek hospodaření po zdanění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv PO

ANOTACE

Bibliografický údaj: Meca, Václav. *Rozbor hospodaření a financování příspěvkové organizace zřizované územním samosprávným celkem*. Olomouc 2021. Bakalářská práce. Moravská vysoká škola Olomouc. Vedoucí práce: doc. Ing. Jarmila Duháček Šebestová, Ph.D.

Název práce: Rozbor hospodaření a financování příspěvkové organizace zřizované územním samosprávným celkem

Autor: Václav Meca

Ústav: Ústav ekonomiky a řízení podniku

Vedoucí práce: doc. Ing. Jarmila Duháček Šebestová, Ph.D.

Abstrakt: Bakalářská práce je věnována problematice hospodaření a financování příspěvkové organizace zřizované územním samosprávným celkem, konkrétně Centra sociálních služeb pro seniory Pohoda, p. o.. Práce je rozdělena do dvou částí, na teoretickou část a praktickou část. Cílem práce je popsat a vysvětlit fungování příspěvkových organizací, jejich financování a hospodaření. Praktická část je věnována konkrétní vybrané příspěvkové organizaci. V teoretické části jsou popsány a prohloubeny poznatky o neziskových organizacích a v další části jsou již popsány příspěvkové organizace. Zde je popsáno jejich rozdělení, charakteristika a účetnictví. Následně jsou představeny metody finanční analýzy, které lze použít při finanční analýze příspěvkových organizací. V praktické části je v úvodu představena vybraná příspěvková organizace. Je zde popsána její charakteristika, poskytované služby a organizační struktura. V další části je již zpracována finanční analýza vybrané příspěvkové organizace za pomoci metod uvedených v teoretické části této práce. Nejprve je provedena analýza majetkové struktury, jako další je provedena horizontální a vertikální analýza aktiv a pasiv organizace. Dále je provedena vertikální analýza nákladů a výnosů, ukazatele likvidity, ukazatele autarkie, ukazatele rentability, ukazatele míry pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti, ukazatele aktivity, ukazatele investičního rozvoje/útlumu a ukazatele produktivity. Na základě hodnocení této finanční analýzy je shrnuto celkové zhodnocení hospodaření příspěvkové organizace a v dalším

kroku jsou popsány návrhy a doporučení, které by mohly vést ke zlepšení hospodaření vybrané příspěvkové organizace.

Klíčová slova: nezisková organizace, příspěvková organizace, financování, hospodaření, finanční analýza.

Title: Analysis of management and financing of a contributory organization established by a territorial self-governing unit

Author: Václav Meca

Department: Department of Economics and Business Management

Supervisor: doc. Ing. Jarmila Duháček Šebestová, Ph.D.

Abstract: The bachelor's thesis is devoted to the issue of management and financing of a contributory organization established by a territorial self-governing unit, namely the Center of Social Services for Seniors Pohoda, p. O .. The thesis is divided into two parts, a theoretical part and a practical part. The aim of the work is to describe and explain the functioning of contributory organizations, their financing and management. The practical part is devoted to a specific selected contributory organization. The theoretical part describes and deepens knowledge about non-profit organizations and the next part describes the contributory organizations. Here is their division, characteristics and accounting. Subsequently, the methods of financial analysis that can be used in the financial analysis of contributory organizations are introduced. In the practical part, a selected contributory organization is introduced in the introduction. It describes its characteristics, services provided and organizational structure. In the next part, a financial analysis of a selected contributory organization is processed using the methods listed in the theoretical part of this work. First, an analysis of the asset structure is performed, followed by a horizontal and vertical analysis of the organization's assets and liabilities. There is also a vertical cost-benefit analysis, liquidity indicators, autarky indicators, profitability indicators, indicators of the coverage of the loss from the main activity by profit from ancillary activities, activity indicators, investment development / decline indicators and productivity indicators. Based on the evaluation of this financial analysis, the overall evaluation of the management of the contributory organization is summarized and in the next step the proposals

and recommendations that could lead to the improvement of the management of the selected contributory organization are described.

Keywords: non-profit organization, contributory organization, financing, management, financial analysis.